

Palveluiden kehittäminen tilinpäätösanalyysin avulla

Riikka-Mari Saarikoski

2022 Laurea

Palveluiden kehittäminen tilinpäätösanalyysin avulla

Riikka-Mari Saarikoski
Liiketalouden tradenomi
Opinnäytetyö
Toukokuu 2022

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia toimeksiantoyritykselle tilinpäätösanalyysi. Toimeksiantoyritys on mikrokokoinen tilitoimisto Uudellamaalla. Päätoimiala on kirjanpito- ja tilinpäätös-palvelut. Tilinpäätösanalyysin avulla pyrittiin antamaan kattava kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta sekä löytämään ratkaisuja palveluiden kehittämiseksi.

Teoriaosuus jaettiin kahteen osaan. Ensimmäiseen osuuteen valittiin virallisesta tilinpäätöksestä löytyvät tuloslaskelma, tase sekä liitetiedot. Teoriaosuuden toinen vaihe käsitteli tilinpäätösanalyysia. Tilinpäätösanalyysin teoriaosuudessa käsiteltiin tilinpäätöksien oikaiseminen, prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, trendianalyysi sekä tunnuslukuanalyysin valitut 10 tunnuslukua. Tunnuslukujen laskentakaavat sekä ohjeavrot kuvattiin teoriaosuudessa.

Opinnäytetyön aineisto koostui toimeksiantoyrityksen virallisista tilinpäätöksistä vuosilta 2017-2020. Tilinpäätösanalyysi suoritettiin prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen, trendianalyysin sekä tunnuslukuanalyysin avulla. Tunnuslukuanalyysissa vertailtiin toimeksiantoyrityksen kehitystä vuosien 2017-2020 välisenä aikana sekä suoritettiin toimialavertailu.

Analyysin tuloksien perusteella arvioitiin toimeksiantoyrityksen taloudellista tilannetta. Taloudellisen tilanteen pohjalta pohdittiin, miten toimeksiantoyritys voisi ylläpitää tämänhetkistä hyvää taloudellista tilannetta ja mahdollisesti parantaa sitä entisestään. Palvelunlaadun ja resurssien takaaminen tulevaisuudessa nousivat keskeiseen asemaan tuloksia tarkasteltaessa. Opinnäytetyön analyysi vaiheessa luotuja Excel-taulukoita ja opasmuotoiseksi kirjoitettua opinnäytetyötä tullaan hyödyntämään toimeksiantoyrityksen palveluiden kehittämisessä.

Riikka-Mari Saarikoski

Development of services through financial statement analysis

Year	2022	Pages	63
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to prepare an analysis of the financial statements for the commissioning company, a micro-sized accounting company operating in the Uusimaa region. The aim of the financial statement analysis was to provide a comprehensive picture of the company's financial situation and to find solutions for developing services.

The theoretical section was divided into two parts. The first part dealt with the income statement, balance sheets and appendices of the official financial statements. The second part dealt with the analysis of the financial statement focusing on adjustment of the financial statements, the financial statements in percentage form, the trend analysis and the selected 10 key figures of the key figure analysis.

The research material of the thesis consisted of the official financial statements of the commissioning company for 2017-2020. The financial statement analysis was performed according to the methods described above. The key figure analysis compared the development of the commissioning company between 2017 and 2020 and performed an industry comparison.

Based on the financial situation, it was considered how the commissioning company could maintain the current positive financial situation and possibly further improve it. Guaranteeing the quality of service and resources in the future became central to the review of the results. The material of the thesis will be utilized in the development of the services of the commissioning company.

Keywords: Financial statement analysis, balance sheet, key figure, accounting

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävät.....	6
3	Opinnäytetyön teoria ja viitekehys.....	8
4	Käytettävät menetelmät.....	9
5	Tilinpäätös.....	11
5.1	Tuloslaskelma.....	12
5.2	Tase.....	12
5.3	Tilinpäätöksen liitetiedot.....	14
6	Tilinpäätösanalyysi.....	15
6.1	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät.....	15
6.2	Analyysin vaiheet ja menetelmät.....	17
7	Tilinpäätös asiakirjojen oikaisut.....	19
7.1	Tuloslaskelman oikaiseminen.....	19
7.2	Taseen oikaiseminen.....	22
8	Tunnusluvut.....	25
8.1	Kannattavuuden tunnusluvut.....	25
8.2	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	29
8.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	31
9	Toimeksiantoyrityksen tilinpäätösanalyysi.....	34
9.1	Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen analyysi.....	37
9.2	Toimeksiantoyrityksen trendianalyysi.....	41
10	Toimeksiantoyrityksen tunnuslukuanalyysi ja toimiala vertailu.....	43
11	Johtopäätökset ja kehittämisideat.....	52
12	Opinnäytetyön pohdinta ja luotettavuus.....	52
	Lähteet.....	55
	Kuviot.....	58
	Liitteet.....	60

1 Johdanto

Opinnäytetyössä tarkastellaan toimeksiantoyrityksen taloudellisen tilanteen kehitystä tilinpäätösanalyysin avulla ja suunnitellaan alustavasti työkalua toimeksiantoyrityksen palveluiden kehittämiseen. Kun yrityksessä lähdetään tekemään päätöksiä tulevaisuuden suhteen tai pohditaan, kuinka jollain aikajaksolla on onnistuttu, niin tiedon luotettavuus on avaintekijä näissä tilanteissa. Tiedon luotettavuus ja oikeellisuus antaa yrityksen päättäjille mahdollisuuden tehdä päätöksiä, joiden avulla yritystoimintaa kehittää oikeaan suuntaan. Edellä kuvattujen asioihin perustuen, toimeksiantoyrityksen taloutta lähdettiin havainnollistamaan tilinpäätösanalyysin kautta.

Opinnäytetyö lähtee liikkeelle tilinpäätöstä koskevan teorian avaamisella, jonka jälkeen syvennytään tilinpäätösanalyysin vaiheisiin. Lisäksi teoria osuudessa käsitellään analyysissa käytettävät tunnusluvut. Tunnuslukuja on määrällisesti paljon, mutta yksittäisten tunnuslukujen analysointi saattaa antaa vääristyneen kuvan taloudellisesta tilanteesta ja siksi työhön valittiin useampi tunnusluku tukemaan toisiaan ja varmistamaan luotettava lopputulos.

Toimeksiantoyrityksen tilinpäätösanalyysin toteutukseen käytetään prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä, trendianalyysia sekä tunnuslukuanalyysia. Edellä esitetyt analyysimenetelmät saavat luotettavan tiedon toimeksiantoyrityksen virallisista tilinpäätöksistä vuosilta 2017-2020, jotka oikaistaan luotettavuuden parantamiseksi. Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukujen avulla selvitetään toimeksiantoyrityksen toiminnan kehitystä vuositasolla sekä suoritetaan toimialavertailu. Analysoinnin apuna käytetään Yritystutkimus ry:n julkaisemia tunnuslukujen ohjeistoja sekä laskentakaavoja. Toimialavertailun tunnusluvut ovat Finnveran tilinpäätöstilastoissa julkaisemia toimialakohtaisia tunnuslukuja.

Tilinpäätösanalyysista saadun informaation pohjalta lähdetään kehittämään toimeksiantoyritykselle työkalua palveluiden kehittämiseksi. Opinnäytetyön ja työhön käytettyjen Excel-taulukoiden ja -kaavojen avulla luodaan selkeä ja helppokäyttöinen työkalua toimeksiantoyrityksen päivittäiseen toimintaan. Tämä työkalu voisi parhaimmillaan auttaa ja nopeuttaa toimeksiantoyrityksen työntekijöitä analysoimaan asiakasyrityksien taloudellista tilannetta.

2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävät

Tutkimusongelma on tutkimuksen lähtökohtana, totesi Mykkänen (2006). Tutkimusongelmana voidaan pitää kysymystä tai kysymys joukkoja. Tutkimuksella pyritään löytämään ratkaisu aluksi määriteltäviin kysymyksiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Nämä kysymykset tulisi määrittellä mahdollisimman yksiselitteisiksi (Mykkänen 2006).

Opinnäytetyön kohteena on osakeyhtiö muotoinen tilitoimisto, joka toimii Uudellamaalla. Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia toimeksiantajan taloudellista tilannetta sekä löytää kehitys ehdotuksia. Taloudellista tilannetta selvitetään tilinpäätösanalyysin avulla. Aineistona käytetään toimeksiantajan virallisia tilinpäätöstietoja vuosien 2017-2020 väliseltä ajalta.

Analyysissa kiinnitetään huomiota toimeksiantajan liiketoiminnan kannattavuuteen, vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Toimeksiantajan tilinpäätösanalyysi suoritetaan käyttäen tunnuslukuanalyysiä, trendianalyysiä ja prosenttilukumuotoisia tilinpäätöksiä. Toimiala-analyysin avulla pyritään tuomaan lisäarvoa toimeksiantoyrityksen tilanne katsaukseen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä määriteltiin neljä kappaletta. Pääkysymyksenä, millainen on toimeksiantoyrityksen taloudellinen tilanne. Alakysymyksiä määriteltiin kolme, joilla pyritään tukemaan pääkysymystä. Seuraavaksi halutaan selvittää, miten toimeksiantoyrityksen taloudellinen tilanne on muuttunut vuosien 2017-2020 välillä. Toimeksiantoyrityksen sisäisen kehityksen jälkeen tilannetta verrataan toimialan tunnuslukuihin eli mikä toimeksiantoyrityksen taloudellinen tilanne on samalla toimialalla toimiviin yrityksiin verrattuna. Viimeisenä pohditaan, kuinka opinnäytetyössä saavutetuilla tuloksilla ja kerätyllä aineistolla voidaan kehittää toimeksiantajan palveluita.

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena on tilinpäätösanalyysin laatiminen, jonka avulla vastataan edellä esitettyihin kysymyksiin. Kehitystä tullaan arvioimaan laskemalla tunnuslukuja sekä analysoimalla niiden kehitystä ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä. Alatavoitteena on verrata yritystä toimialan muihin yrityksiin. Vertaamalla tunnuslukujen kehitystä toimialan keskimääräisiin tunnuslukuihin, pyritään saamaan käsitys, kuinka yritys on menestynyt taloudellisesti keskeisiin toimialan yrityksiin verrattuna.

Opinnäytetyön tekijän ammattitaidon kehittäminen tilinpäätösanalyysin ja tunnuslukujen parissa on merkittävä osa opinnäytetyötä. Toimeksiantoyrityksellä on tällä hetkellä tarvetta henkilölle, joka osaa analysoida tunnuslukuja ja ymmärtää syvemmin tilinpäätösanalyysia. Tämän avulla toimeksiantajan asiantuntijaosaamista pyritään laajentamaan, jotta asiakasyrityksille pystytään tarjoamaan yhä kattavampia palveluita.

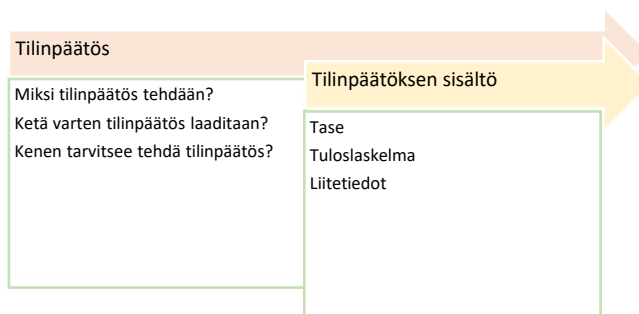
Opinnäytetyön pohjalta aloitetaan suunnittelemaan työkalua, jolla tilinpäätösanalyysin tekeminen asiakasyrityksille selkeytyy. Osana opinnäytetyötä tehdyt laskentakaavat sekä ohjeet tullaan ottamaan käyttöön osana tilinpäätösanalyysi työkalua. Lisäksi opinnäytetyön eteneminen sekä asettelu on suunniteltu siten, että sitä voidaan hyödyntää toimeksiantoyrityksessä.

Ensimmäiseksi opinnäytetyössä käydään läpi teoreettinen osuus, jonka jälkeen perehdytään tilinpäätösanalyysin vaiheisiin. Selkeän kokonaisuuden saamiseksi asiat esitetään analyysi vaiheessa samassa järjestyksessä kuin teoriaosuudessa.

3 Opinnäytetyön teoria ja viitekehys

Teoreettisella viitekehyksellä pyritään herättämään mielenkiintoa ja antamaan lukijalle selkeä kuva käsiteltävästä aihealueesta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Opinnäytetyön teoreettinen osuus koostuu virallisen tilinpäätöksen asiakirjojen käsittelystä sekä tilinpäätösanalyysin vaiheiden selvittämisestä.

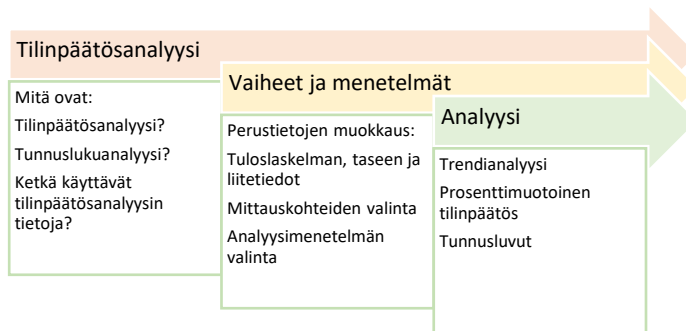
Kirjallisuudeksi opinnäytetyöhön valikoitui taloushallinnon ja liiketalouden kirjallisuus, joiden avulla teoreettisesta viitekehyksestä saadaan luotua kattava tietopohja analyysin tueksi. Teoreettisessa viitekehyksessä keskitytään tilinpäätökseen, tilinpäätösanalyysiin sekä tunnuslukujen tulkintaan. Opinnäytetyö lähtee liikkeelle aiheeseen liittyvästä teoriasta, joka on jaettu kahteen osioon.

Kuvio 1: Keskeiset käsitteet osa 1.

Ensiksi käsitellään tilinpäätökseen liittyvää teoriaa. Edellä esitettyssä kuviossa 1 on kuvattu ensimmäisen osion teoriaa, joka pitää sisällään tilinpäätökseen keskeiset asiat. Tämän on tarkoitus vahvistaa tilinpäätöksen ymmärtämistä, joka tukee osiossa kaksi käsiteltävää tilinpäätösanalyysia. Tilinpäätöksen osuus on suunniteltu kattamaan yleisellä tasolla tilinpäätöksen keskeisimmät asiat. Kuitenkin opinnäytetyön laajuuden huomioiden osa tilinpäätöksen keskeisistä asioista jätetään käsittelemättä. Tilinpäätöksen rakenteeseen vaikuttaa yrityksen koko, jonka takia tässä työssä jätetään toimintakertomus ja rahoituslaskelma käsittelemättä, koska niitä ei vaadita pienimmiltä yrityksiltä.

Toisessa teoriaosuudessa käsitellään tilinpäätösanalyysia. Tilinpäätösanalyysi on opinnäytetyön pääaihe. Tilinpäätösanalyysi käsitellään kattavammin kuin aikaisemmin käsiteltävät virallisen tilinpäätöksen asiakirjat.

Kuvio 2: Keskeiset käsitteet osa 2.

Kuviossa 2 on käsitelty teoriaosuuden sisältöä. Tämän lisäksi se antaa tekijälle paremmat valmiudet onnistua analyysissa. Tässä osuudessa käydään vaihe vaiheelta läpi tilinpäätösanalyysi, jotta pystytään havainnollistamaan tutkimuksessa tehdyt toimenpiteet. Lisäksi teoria antaa paremmat mahdollisuudet onnistua analyysivaiheessa, koska tekijällä on selkeä kuva tilinpäätösanalyysin vaiheista, menetelmistä sekä analysointi tavoista.

4 Käytettävät menetelmät

Tutkimusmenetelmä eli metodi tulee valita osana tutkimussuunnitelmaa (RajatOn 2022). Käytettävän tutkimusmenetelmän avulla pyritään vastaamaan asetettuihin tutkimusongelmiin mahdollisimman kattavasti. Metodien valinnassa tulee kiinnittää huomiota, kuinka se soveltuu valittuun tutkimukseen. (RajatOn 2022.) Tutkimusmenetelmä tarkoittaa tapaa kerätä ja analysoida tutkimusaineistoa. Yleisimmin puhutaan kvantitatiivisesta ja kvalitatiivisesta tutkimusmenetelmästä.

Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään useampaa tutkimusmenetelmää. Työn luonteen takia on relevanttia yhdistellä useampaa tutkimusmenetelmää. Viimeisessä tutkimuskysymyksessä on määritelty kehittämisenäkökulma opinnäytetyölle. Tässä työssä ei ole kyseessä pelkkä kehittämistutkimus, mutta se on hyvä nostaa myös esille. Kehittämistutkimuksen keskeisin idea on parantaa joitakin tuotteita, järjestelmiä tai käytäntöjä (Ojasalo, Moilanen, & Ritalahti 2014, 12). Kehittämisenäkökulmassa tullaan hyödyntämään tekijän omia havaintoja toimeksiantoyrityksessä työtehtävien parissa. Lisäksi opinnäytetyössä tullaan käyttämään jo kerättyä, niin sanottua tekijän hiljaista tietoa osana aineistoa. Hiljainen tieto on osa-ammattitaitoa, joka kertyy osana työtehtäviä (Pohjalainen 2016).

Opinnäytetyön tutkimus suoritetaan kvalitatiivisia menetelmiä ja tapaustutkimusta käyttäen. Toimialavertailu osuudessa kuitenkin tullaan käyttämään kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Työssä käytettävät tilastolliset menetelmät luokitellaan määrällisiin eli kvantitatiivisiin menetelmiin (Saaranen & Puusniekka 2006). Tapaustutkimuksessa yhdistyvät kvalitatiivisen sekä kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä (Kananen 2014, 23).

Tutkimusmenetelmänä on tapaustutkimus, joka on tyypillinen tutkimusmenetelmä liiketaloudessa (Ojasalo ym. 2014, 52). Tutkimuskohteena on usein juuri yksittäinen tapaus, kuten tässä työssä toimeksiantoyrityksen tilinpäätösanalyysi, jonka pohjalta lähdetään esittämään kehittämisideoita. Tapaustutkimuksessa pyritään luomaan syvällistä ja yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta tapauksesta, jonka avulla voidaan saavuttaa kokonaisvaltainen ymmärrys realistisessa toimintaympäristössä, kirjoittivat Ojasalo ym. (2014,52) sekä Kananen (2014, 16-17). Tapaustutkimuksella voidaan tutkittavaan asiaan saada paljon hyödyllistä tietoa. Tämä taas tukee uusien kehittämisideoiden syntyä (Ojasalo ym. 2014, 53,114).

Tässä työssä aineistonkeruumenetelmänä käytetään toimeksiantoyrityksen tilinpäätöstietoja vuosilta 2017-2020. Tilinpäätösten pohjalta lasketaan tunnusluvut, jotka on valittu tutkimuskysymysten pohjalta. Osana tutkimusta haastattelun mahdollisuus pidetään auki. Haastattelun avulla voidaan tarkentaa tilinpäätöstietoja sekä työn tavoitetta. Haasteltavaksi on valikoitunut toimeksiantoyrityksen toimitusjohtaja ja/tai talouspäällikkö. Lisäksi aineistoa kerätään luonnollisissa tilanteissa suoritettulla havainnoinnilla. Ojasalo ym. (2014, 114) kirjoittivat, havainnointi sopii kehittämistehtäviin.

Kvalitatiivisen tutkimuksen aineiston analysointi tapahtuu sykleissä eli analysointi on mukana jokaisessa tutkimuksen vaiheessa (Ojasalo ym. 2014, 119). Määrällisessä tutkimuksessa noudatetaan tulkintasääntöjä, joita laadullisessa tutkimuksessa ei esiinny eli tässä tapauksessa Yritystutkimus ry:n laskentakaavoja sekä ohjearvoja. Analysoinnin kohteena on toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätös dokumentit. Dokumenttianalyysi eli sisältöanalyysin tarkoituksena on saada tutkittavasta kohteesta tiivistetty ja yleinen kuvaus (Ojasalo ym. 2014, 139). Tavoitteellista on kuitenkin sisällönanalyysin kannalta, että tutkimuksesta saataisiin esitettyä mielekkäitä johtopäätöksiä. Sisällönanalyysissä on tavoitteena saada kerättyä aineisto järjestettyyn, tiiviiseen ja selkeään muotoon (Ojasalo ym. 2014 136).

Tarkoituksena on oikaista toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätökset vuosilta 2017-2020 yleisten suositusten mukaisesti. Tilinpäätökset muokataan prosenttilukumuotoisiksi, jonka avulla niiden vertailtavuus selkeytyy. Yritystutkimus ry on julkaissut oppaan tilinpäätösanalyysistä. Useat tilinpäätösanalyysijä tekevät tahot ovat omaksuneet nämä ohjeistukset standardeiksi (Niskanen & Niskanen 2004, 84; Kallunki 2014, 75). Yritystutkimus ry:n kokoama opas sisältää opinnäytetyön osalta olennaisia osa-alueita. Tuloslaskelman ja taseen oikaisuperiaatteet ja esimerkit ovat keskiössä, jotta tilinpäätösanalyysistä saadaan onnistunut ja luotettava.

Opinnäytetyön vertailumenetelmä on aikasarja, jota käytetään tunnuslukuanalyysissa. Aikasarjaversailussa toimeksiantoyrityksen tilinpäätösten pohjalta laskettuja tunnuslukuja vertaillaan keskenään valitulta ajanjaksolta. Aikasarjaversailun avulla kuvataan valitun ajanjakson kehitystä (Seppänen 2011, 96-97). Tunnuslukuanalyysiin on yhdistetty toimialaversailu. Toimeksiantoyrityksen tunnuslukuja verrataan Finnveran tuottamiin yritysten rakenne ja tilinpäätöslastoihin. Valitun toimialan tunnuslukuja verrataan toimialan ylä- ja alakvartaaleihin sekä mediaaniin. Tunnusluvut esitetään yhdistelmäkaaviossa. Tunnuslukujen arvot esitetään suuruusjärjestyksessä. (Niskanen & Niskanen 2004, 202.)

Tunnuslukuanalyysiin on valittu 11 tunnuslukua, jotka antavat tarvittavan kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta. Valitut tunnusluvut tullaan käsittelemään teoriaosuudessa sekä tunnuslukuanalyysissa. Tunnuslukujen laskentaan käytetään Yritystutkimus ry:n suosituksia ja ohjearvoja. Analysoinnissa on myös tarkasteltu Alma Talentin tuottamaa tunnuslukuopasta. Opas sisältää keskeisten talouden tunnuslukujen kuvaukset, laskentakaavat ja tulkinat. Työssä

tarkastellaan kahden eri tunnuslukuoppaan suosituksia ja ohjearvoja luotettavuuden parantamiseksi.

5 Tilinpäätös

Tilinpäätös on yrittäjälle taloudenhallinnan väline, joka näyttää numeromuodossa, mitä yritykseen tapahtunut tilikauden aikana (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 32). Yrityksen tilikausi on usein 12 kuukautta, mutta se ei välttämättä ole kalenterivuosi vaan ajankohta saattaa vaihdella (Salmi 2020, 25). Tilinpäätös tehdään vuosittain viimeistään neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 49; Walden & Leppiniemi 2020, 44-46, 99.)

Suomessa kaikki, jotka harjoittavat liike- tai ammattitoimintaa ovat kirjanpitovelvollisia. (Salmi 2020, 22-24). Kirjanpitovelvollisuudesta on säädetty Kirjanpitolain (1997/1336) luvussa 1, kirjoitti Lindblad (2017, 17). Kirjanpitovelvollisina pidetään jokaista, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Liiketapahtumista syntyvä aineisto, kuten tositeet tulee koota ja säilyttää (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 16). Aineistosta laaditaan määräajassa yrityksen kirjanpito noudattaen kirjanpitolainsäädäntöä ja hyvää kirjanpito tapaa. Yrityksen johto vastaa, että edellä mainitut toimenpiteet suoritetaan. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 32; Visma 2022a.)

Yhtenäisin perustein toteutettava kirjanpito helpottaa sekä selkeyttää niiden vertailua ja tulkintaa (Minilex 2022). Tilinpäätös perustuu tilikauden kirjanpitoon (Salmi 2020, 22). Kirjanpitolain (1997/1336) luvussa 3 on määritelty tilinpäätöksen sisältö. Kirjanpitolain (1997/1336) 3 luvun 1 §:ssä on säädetty seuraavasti: tilikaudelta tulee laatia tilinpäätös, joka sisältää taseen, tuloslaskelman, liitetiedot, rahoituslaskelman sekä toimintakertomuksen. Tilinpäätöksen laajuuteen vaikuttaa yrityksen koko (Walden & Leppiniemi 2020, 17).

Kirjanpitolain (1997/1336) 3 luvun 1 §:n 3 momentissa säädettyin poikkeuksin pienyritys ja mikro yritys ovat vapautettuja mainitun luvun 1 a §:ssä tarkoitetun toimintakertomuksen laatimisesta. Edellä mainitun momentin 3 myötä, tässä työssä jätetään nämä suuremmilta yrityksiltä vaaditut tilinpäätöstiedot käsittelemättä.

Tilinpäätös on verotuksen perusta ja siksi se vaatii paneutumista (Kerbs 2020, 31). Verotuksessa kaikki kulut eivät ole vähennyskelpoisia ja siksi kirjanpito ja verotus voivat poiketa toisistaan (Eklund 2018, 5; Walden & Leppiniemi 2020, 16).

Verotuksen lisäksi tilinpäätöksestä ovat kiinnostuneet yrityksen sisäiset ja ulkopuoliset sidosryhmät, totesivat Niskanen & Niskanen (2004, 13). Sisäisiä tahoja ovat yrityksen sisällä olevat tahot, jotka vaikuttavat yrityksen toimintaan. Johtajat ja omistajat sekä yrityksen työntekijät ovat sisäisiä sidosryhmiä. (Businesscredit 2022.) Ulkoisia sidosryhmiä ovat esimerkiksi viranomaiset, rahoittajat ja tavarantoimittajat. Tilinpäätöksen tärkein tavoite on antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja asemasta. Riittävä ja oikea kuva antaa

osapuolille mahdollisuuden perustaa päätökset yrityksen todelliseen taloudelliseen tilanteeseen. (Seppänen 2011, 15; Walden & Leppiniemi 2020, 17-19.)

5.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävänä on mitata yrityksen taloudellista suoritusta tilikauden ajalta, totesi Witt (2022). Tuloslaskelmassa esitetty tieto on menneeltä ajalta, joten siitä ei varsinaisesti saada tietoa tulevasta (Taloushallinto liitto 2022). Tuloslaskelmasta saatu informaatio on menneeltä ajalta, voidaan sen perusteella tehdä oletuksia mahdollisesta tulevaisuuden menestyksestä (Salmi 2020, 28; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 144-145). Tuloslaskelma sisältää tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut (Rautiala 2019).

Tuotto tarkoittaa siis varojen lisääntymistä tai velkojen vähentymistä eli taloudellinen hyöty kasvaa. Kulut ovat tuottojen vastakohtia eli varat on vähentynyt tai velka lisääntynyt (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 144-145). Tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen pohjalta syntyy tilikauden tulos (Rautiala 2019). Tilikauden tulos voi olla voitollinen tai tappiollinen riippuen tuottojen ja kulujen suhteesta. Tuotot ja kulut jaetaan tuloslaskelmassa niiden luonteen perusteella kahteen eri luokkaan. Liiketoimintaan liittyviin eli operatiivisiin tuottoihin ja kuluihin sekä ei-operatiivisiin. Operatiiviset ovat siis varsinaiseen liiketoimintaan liittyviä tuottoja ja kuluja (Seppänen 2011, 38).

Kirjanpitolain (1997/1336) 1 luvun 1 § ja 2 §:ssä on säädetty tuloslaskelman esittämistavasta. Yrityksillä on mahdollisuus esittää tuloslaskelmansa kululajikohtaisesti tai vaihtoehtoisesti toimintokohtaisesti. Liitteessä 1 esitellään kululajikohtaisen tuloslaskelman kaava.

Tuloslaskelman tulee kuvata liiketoiminnan tuloksen muodostumista, totesi Kerbs (2020, 38). Tuloslaskelmassa esitetään tilikauden tulos, voitto tai tappio, sekä erät, jotka ovat siihen vaikuttaneet (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 144-145; Lindblad 2017, 54).

5.2 Tase

Tase kertoo yrityksen taloudellisen tilanteen tilinpäätöspäivältä eli siinä esitetään yhden päivän tilanne (Salmi 2020, 59; Lindblad 2017, 86). Liitteessä 2 on esitetty taseen kaava. Kerbs (2020, 51) totesi, taseen kaavaa noudattaa kaikki kirjanpitovelvolliset, mutta pienemmille yrityksille on annettu mahdollisuus käyttää lyhyempää esitysmuotoa. Taseessa kuvataan yrityksen varat sekä velat (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 179; Rautiala 2019). Taseen sisältöä määrittelevät kirjanpitolaki sekä -asetus. Taseessa on kaksi puolta, joista toinen listaa yrityksen varallisuuden eli vastaavaa ja toinen sen, millä varallisuus on rahoitettu eli vastattavaa. Molempien puoliskojen tulee olla yhtä suuret. (Tomperi 2013, 112; Seppänen 2011, 44.)

Varallisuutta taseessa ovat rahat, saamiset, arvopaperit, varastossa olevat tavarat, kalusto, kiinteistöt, oikeudet ja patentit (Tomperi 2013, 11). Varallisuus esitetään taseessa sellaisessa

järjestyksessä, että ylimpänä ovat vaikeimmin rahaksi muutettavat erät ja alimpana rahat (Tomperi 2019, 115; Seppänen 2011, 45).

Vastaavaa puolella ylimpänä ovat pysyvät vastaavat, joka pitää sisällään aineettomat - ja aineelliset hyödykkeet (Seppänen 2011, 44-45). Aineettomia hyödykkeitä voivat olla esimerkiksi lisenssit ja erilaiset ohjelmistohankinnat. (Eklund 2018, 15; Tomperi 2013, 162.) Aineelliset hyödykkeet ovat kulumia tai kulumattomia. Tämä taas vaikuttaa siihen, kuinka aineellisia hyödykkeitä käsitellään kirjanpidossa. (Seppänen 2011, 44-45; Tomperi 2019, 161-163.)

Kulumia aineellisia hyödykkeitä ovat tuotantokoneet, kalustot ja rakennukset. Kirjanpitolain mukaan aineellisten hyödykkeiden hankintamenot tulee aktivoida, jos hyödyke tuottaa tuloa usean tilikauden aikana (Tomperi 2013, 162; Kerbs 2020, 59). Aktivoidut hankintamenot poistetaan niiden vaikutusaikana. Kulumattomista aineellisista hyödykkeistä, kuten maa- tai vesialueista ei tehdä poistoja. (Eklund 2018, 15; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 91.) Pysyvät vastaavat sisältävät vielä sijoitukset. Näitä ovat pitkäaikaiseen omistukseen hankitut osakkeet ja osuudet, kuten huoneisto-osakkeet.

Vastaavaa puolen vaihtuvat vastaavat ovat helpommin rahaksi muutettavat erät, kuin yllä olevat pysyvät vastaavat (Lindblad 2017, 99). Vaihtuviin vastaaviin kuuluvat vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit ja rahat- sekä pankkisaamiset. Vaihto-omaisuudessa on esitetty esimerkiksi yrityksen valmiit myytävät tuotteet, raaka-aineet, pakkaukseen liittyvät tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet ja ennakkomaksut. (Tomperi 2019, 163; Lindblad 2017, 99-103.) Saamiset jaetaan pitkäaikaisiin tai lyhytaikaisiin. Leppiniemi & Kykkänen (2015, 128) kirjoittivat, että pitkäaikaisia saamisia voidaan odottaa maksettavaksi yli vuoden kuluttua. Lyhytaikaiset saamiset odotetaan maksettavan seuraavan vuoden aikana (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 130).

Siirtosaamiset taas pitää sisällään eriä, jotka ovat jo maksettu, vaikka ne kuuluvat seuraavalle tilikaudelle (Eklund 2018, 15; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 132). Tällöin ne esitetään taseessa eikä tuloslaskelmassa, koska ne eivät kuulu tuloslaskelmassa esitettäviin tämän tilikauden kuluihin, vaan ne siirretään taseessa seuraavalle tilikaudelle, jossa ne vasta puretaan ja kirjataan kuluksi (Kerbs 2020, 62). Viimeisenä vastaavaa puolella ovat rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Rahoitusarvopaperit ovat sijoituksia, joissa rahavarat ovat tilapäisesti (Kerbs 2020, 63). Rahat ja pankkisaamiset ovat konkreettista rahaa, joko käteisenä tai pankkitilillä (Eklund 2018, 15; Leppiniemi & Kykkänen 2015, 133-134).

Omaa pääomaa pienillä yrityksillä on yleisesti kahdenlaista. Omaa pääomaa ovat yrittäjien tai omistajien henkilökohtaiset sijoitukset yritykseen (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 133). Toinen on yrityksen tilikausien aikana kerryttämä voitto. Omaa pääomaa pienentävät omistajien nostamat voittovarot eli osingot tai yksityisnostot yritysmuodosta riippuen. Lisäksi omaa pääomaa pienentää yrityksen tekemät tappiot. (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 253.)

Vastattavaa puolen oman pääoman lisäksi siinä esitetään, myös vieras pääoma eli velat. Vierasta pääomaa on pitkäaikaista ja lyhytaikaista, kuten jo aiemmin esitetyissä saamisissa. Pitkäaikainen vieras pääoma maksetaan yli vuoden kuluttua ja lyhytaikaiset tulee maksettavaksi seuraavan vuoden aikana. (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 276-277.)

Lyhytaikainen vieras pääoma pitää sisällään esimerkiksi ostovelat. Nämä ovat ostoja, jotka kuuluvat kuluvalle tilikaudelle, mutta niitä ei vielä maksettu. Siirtovelat sisältävät kuluja, jotka kuuluvat kyseiselle tilikaudelle tuloslaskelmaan kuluksi, mutta niitä ei ole vielä maksettu (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 281).

5.3 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedoista säädetään pääasiassa kirjanpitolaissa sekä lain nojalla annetussa pien- ja mikroyrityksen asetuksessa ja muiden kirjanpitovelvollisten kirjanpitoasetuksessa, totesivat Karttunen & Tomminen (2022). Kirjanpitolain (1997/1336) 3 luvun 2 §:ssä säädetään seuraavasti, liitetietojen on tarkoitus täydentää tilinpäätöstietoja, jotta kirjanpitovelvollisen toiminnasta saadaan riittävä ja oikea kuva. Liitetietojen on siis tarkoitus avata selkeämmin tilinkauden tulosta, yrityksen taloudellista asemaa, rahoitusta sekä toimintaa. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 166-167; Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 48-49.) Eri yritysmuotojen osalta liitetietojen sisällölle on saatettu asettaa vaatimuksia, jotka on poikkeavat edellä esitettyjen lakien ja asetusten vaatimuksista (Leppiniemi & Kisanlahti, 2016, 303; Lindblad 2017, 118).

Tarkempaan tarkasteluun valittiin pienyrityksen liitetietovaatimukset. Lindblad (2017, 118-119) ja Kerbs (2020, 107-108) kokosivat kattavat listat liitetietovaatimuksista. Ensimmäisenä liitetiedoissa tulee esittää tilinpäätöksen laatimisperiaatteet, jos ne poikkeavat oletusperiaatteista, näin säädettiin PMA:n 3 luvun 1 §:ssä. Lindblad (2020, 118) totesi, poikkeukselliset erät, jotka olennaisesti vaikuttavat tilinpäätökseen tulee eritellä liitetietoihin. Tällaisia ovat esimerkiksi satunnaiset tuotot ja kulut (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 305). Jos on tiedossa tilikauden jälkeen tapahtuvia olennaisia muutoksia, joita ei voida todentaa laaditusta tilinpäätöksestä, tulee nämä esittää liitetiedoissa. Näiden tapahtumien osalta niiden taloudellisesta merkityksestä tulisi luoda arvio liitetietoihin. (Kerbs 2020, 108; Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 305.)

Arvonkorotusrahaston muutokset ja verovaikutukset tulisi käydä ilmi liitetiedoista. Pitkäaikaiset lainat, jotka eräänntyvät yli viiden vuoden kuluttua tulee esittää liitetiedoissa. Annetut vakuudet sekä taseen ulkopuoliset sitoumukset tulisi pystyä selvittämään liitetietojen avulla. (Lindblad 2017, 118; Kerbs 2020, 108.) Jos yrityksellä on emoyhtiö tai toimitusjohtajalle sekä muille hallintoelimille annetut lainat ja sitoumukset tulee eritellä liitetietoihin. Intressitahojen ja yrityksen välinen liiketoiminta tulee esittää liitetiedoissa, jos se on olennaista (Leppiniemi & Kisanlahti 2016, 307).

Lindblad (2017, 118) totesi, yrityksen tulee esittää liitetiedoissa keskimääräinen henkilöstömäärä tilikauden aikana. Henkilöstön määrän vaihtuminen saattaa olla kehityksen seurannan

kannalta oleellinen tekijä, kirjoitti Salmi (2020, 81). Omien osakkeiden ja osuuksien hankinnoista sekä luovutuksista esitetään liitetiedoissa. Liitetiedoista suositellaan löytyvän osakeyhtiön osalta laskelma, jossa kuvataan vapaan oman pääoman jakokelpoinen osuus (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 166-167). Viimeisenä liitetiedoissa tulee esittää toimintakertomusta vastaavat tiedot, jotta tilinpäätöksestä voidaan saada riittävä ja oikea kuva tilinkauden aikaisista tapahtumista (Karttunen & Tomminen 2022).

6 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysia lähdetessä tekemään virallisen tilinpäätöksen sisällön ymmärtäminen on oleellista. Virallinen tilinpäätös, liitteet ja muu informaatio toimii tilinpäätösanalyysin perustana (Yritystutkimus ry 2017, 7). Tilinpäätöksen sisältö on kuvattu edellä. Vahva ymmärrys tilinpäätöksestä antaa mahdollisuuden onnistua tilinpäätösanalyysissa. Tilinpäätösanalyysin hyödyntäminen yrityksen perustyökaluna antaa mahdollisuuden onnistua päätöksenteossa (Alma Talent 2022).

Tilinpäätösanalyysia käytetään yrityksen taloudellisen tilanteen analysoimiseksi (Kallunki 2014, 11; Ala-Risku 2021). Analysoinnin on tarkoitus tukea ja ohjata päätöksentekoa. Strategiset päätökset ja toiminnan seuraaminen ovat yritystoiminnan kannalta olennaista. Tilinpäätösanalyysi on edellä mainittuihin toimintoihin erinomainen tiedonlähde, totesi Ala-Risku (2021). Tilinpäätösanalyysissa tieto pohjautuu analysoitavan yrityksen viralliseen tilinpäätökseen (Seppänen 2011, 159; Kallunki 2014, 12). Niskanen & Niskanen (2004, 8) kirjoittivat, kannattavuus, vakaaraisuus sekä maksuvalmius ovat yleisimpiä ja keskeisimpiä tilinpäätösanalyysissä käsiteltäviä aiheita. Tarkoituksena on näiden kolmen liiketoiminnan keskeisten tekijöiden analysointi ja vertailu (Rautiala 2019).

Tilinpäätösanalyysi tehdään useampien tilikausien ajalta, jolloin taloudellisesta tilanteesta sekä kehityksestä saadaan kattavampi kuva (Niskanen & Niskanen 2004, 8-9). Vertailua voidaan suorittaa samalla toimialalla toimivien yrityksen taloudelliseen tilanteeseen liittyen (Kallunki 2014, 12; Niskanen & Niskanen 2004, 210).

6.1 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysista saatava tieto hyödyttää kaikkia yrityksen sidosryhmiä, jotka tarvitsevat tietoa yrityksen taloudellisesta tilanteesta (Niskanen & Niskanen 2004, 13; Seppänen 2011, 10). Taloudellisen tilanteen analysointi on päätöksien tekemisen kannalta tärkeää (Kallunki 2014, 15; Vilkkumaa 2010, 13). Tilinpäätösanalyysiä käyttävillä sidosryhmillä on omat tarpeet ja odotukset analyysistä saatavista tiedoista (Niskanen & Niskanen 2004, 13). Seuraavassa (kuviossa 3) esitetään tilinpäätösinformaation käyttäjäryhmät, heidän analyysista hakemansa informaatio sekä analyysista saadun tiedot käyttökohteet.

Osakkeenomistajat	Osto- ja myyntipäätökset osakkeista Tulevien osinkojen arviointi
Lainoittajat Tavaroiden ja palveluiden toimittajat	Lainapäätökset Tavaraluottopäätökset Vakuuksien ja kovenanttien arviointi
Asiakkaat	Toimitusvarmuus Tuotetuki Takuut ja muu tuotevastuu
Yrityksen johto, työntekijät	Työsuoritusten arviointi Kannustin- ja palkkiojärjestelmä Eläketurva
Viranomaiset	Verotus Tiedonantovelvollisuus Säädellyt toimialat

Kuvio 3: Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja käyttökohteet. (Kallunki 2014, 19.)

Tilinpäätösanalyysi toimii osakkeenomistajille tietolähteenä (Kallunki 2014, 9). Vilkkumaa (2010, 43) kirjoitti, että analyysi antaa tietoa sijoituskohteen kannattavuudesta, mahdollisista riskitekijöistä sekä kasvusta. Sijoittajia kiinnostaa riskien minimointi, jonka tunnusmerkkejä ovat liiketoiminnan ennakoitavuus, vakaus sekä kassavirran taso (Seppänen 2011, 162; Ala-Risku 2021).

Yrityksen lainoittajat sekä tavarantoimittajat ovat velkojia (Vilkkumaa 2010,13; Merit Aktiva 2019). Lainoittajia ovat esimerkiksi pankit, jotka myöntävät yritykselle pitkäaikaista velkaa. Tavarantoimittajat, jotka ovat tässä yhteydessä mainittu ovat sellaisia toimijoita, joilta yrityksen on mahdollista hankkia hyödykkeitä laskulla (Eklund 2018, 131; Kallunki 2014, 16).

Yrityksen velkojina pidettäviä tahoja kiinnostaa erityisesti kohdeyrityksen luottokelpoisuus (Eklund 2018, 131). Luottokelpoisuutta mitataan velkaantuneisuuden, maksuvalmiuden sekä kannattavuuden tunnuslukujen avulla. Erityisesti velkojia kiinnostaa yrityksen kyky selviytyä maksuista ja lainoista ajallaan. Lyhyen aikavälin maksuvalmius on tavarantoimittajan näkökulmasta se tärkein tunnusluku. (Niskanen & Niskanen 2004, 16.)

Kuviossa 3 on kuvattu asiakkaat. Asiakkaan näkökulmasta esimerkiksi pitkäaikaista asiakassuhdetta pohdittaessa toimitusvarmuus on yksi avain tekijä (Niskanen & Niskanen 2004, 16-17). Toimitusvarmuuden lisäksi asiakassuhteen aikana tarvittava tuki sekä takuut ovat asioita, jotka kiinnostavat pidempi aikaisissa asiakassuhteissa. Tilinpäätöstietojen avulla asiakkaat pystyvät arvioimaan taloudellista suorituskykyä sekä resursseja. (Kallunki 2014, 17.)

Yritysjohdo hyödyntää tilinpäätösinformaatiota liiketoiminnan operatiivisiin päätöksiin, investointeihin sekä rahoituspäätöksiin (Niskanen & Niskanen 2004, 14; Ala-Risku 2021). Vilkkumaa (2010, 6) kirjoitti, tunnuslukujen perusteella yritysjohto pystyy selvittämään liiketoiminnan eri osa-alueiden katteita sekä kannattavia investointi kohteita liiketoiminnan osalta. Taloudellinen menestyminen on myös yrityksen johdon onnistumisen mittari (Salmi 2020, 22). Yritysjohdon

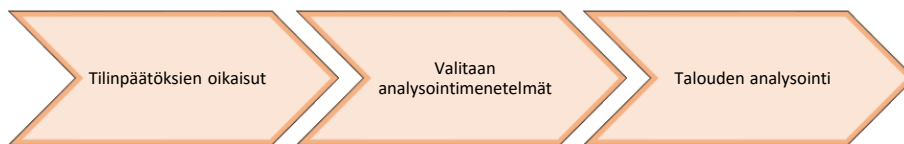

edustajia kiinnostavat tilinpäätösinformaatio erilaisten tuloksiin sidottujen palkkioiden näkökulmasta (Seppänen 2011, 31).

Kaikki edellä mainitut syyt lisäävät henkilöstönkin mielenkiintoa tilinpäätösinformaatiota kohtaan. Henkilöstön erilaiset palkitsemisjärjestelmät voivat olla sidoksissa tulokseen (Seppänen 2011, 10). Henkilöstöä kiinnostaa työpaikan säilyvyys sekä yrityksen tulevaisuuden näkymät. Tilinpäätösinformaatio toimii tiedonlähteenä henkilöstölle (Salmi 2020, 22). Viimeisenä kuviossa 3 esitetään viranomaiset. Viranomaisia tilinpäätöstiedot kiinnostavat eri syistä. Veroviranomaiset ovat tilinpäätöksestä kiinnostuneita, koska yrityksen tilikauden verotettava tulos määräytyy kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteella. (Kallunki 2014, 18; Niskanen & Niskanen 2004, 17.)

6.2 Analyysin vaiheet ja menetelmät

Tilinpäätösanalyysi voidaan jakaa kolmeen eri päävaiheeseen. Nämä kolme vaihetta ovat havainnollistettu (kuviossa 4). Tilinpäätösanalyysi aloitetaan perustietojen eli tuloslaskelman, taaseen sekä liitetietojen muokkauksella.

Kuvio 4: Tilinpäätösanalyysin vaiheet. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Kuviossa 4 on esitetty tilinpäätösanalyysin ensimmäisenä vaiheena tilinpäätöksien oikaisut. Niskanen & Niskanen (2004, 19) mukaan, oikaisut tarkoittavat sitä, että lähdeaineisto standardoidaan, jotta aineisto saadaan vertailukelpoiseksi. Standardoinnin avulla yrityksen useamman vuoden aineisto tai muiden yritysten aineisto saadaan yhteneväiseksi, jolloin analysoinnin lopputulos on luotettavampi (Kallunki 2014, 75; Seppänen 2011, 15).

Analysointimenetelmän tulee tukea ja vastata, sitä millaiseen käyttötarkoitukseen ja kenelle tilinpäätösanalyysin informaatio on tarkoitettu (Seppänen 2011, 2017; Toivio 2010). Viimeisenä vaiheena analyysissa on analyysin muodostaminen valittuja menetelmiä ja tekniikoita käyttäen. Viimeisen vaiheen tuloksena pitäisi syntyä kattava kokonaisuus analysoitavan yrityksen taloudellisesta tilanteesta. (Niskanen & Niskanen 2004, 19, Vilkkumaa 2010, 102.)

Kallunki (2014, 59) kirjoitti seuraavasti, tilinpäätösanalyysissa lähtökohtaisesti tutkitaan yrityksen tai yritysten operatiivisen liiketoiminnan kannattavuutta. Tilinpäätöksen oikaisujen on tarkoitus poistaa erät, jotka eivät ole operatiivisia, jotta analyysi ei anna vääristynyttä kuvaa operatiivisesta kannattavuudesta (Niskanen & Niskanen 2004, 60-61; Heikkinen 2021). Oikaisujen avulla poistetaan satunnaiset tuotot ja kulut, niiden kertaluonteisuuden takia (Yritystutkimus ry 2017, 19; Toivio 2010).

Tilinpäätöstietojen oikaisutarve on pienentynyt, sillä tilinpäätösnormisto on selkeästi tiukentunut aikaisemmasta. Oikaiseminen on käytännössä tilinpäätöksessä esitettävien tietojen uudelleenjärjestelemistä. (Niskanen & Niskanen 2004, 59.) Tilinpäätöstietojen oikaisujen jälkeen on vuorossa mittauskohteiden valinta, kirjoittivat Niskanen & Niskanen (2004, 19). Valitut mittauskohteet määrittävät valittavat analyysimenetelmät. Mittauskohteiksi voidaan valita esimerkiksi kannattavuus, maksuvalmius tai vakavaraisuus (Lauslahti 2007). Valikoitujen mittauskohteiden sekä analyysimenetelmien tulisi vastata lopullista käyttötarkoitusta (Niskanen & Niskanen 2004, 19-20).

Kuvion 4 mukaisesti viimeisenä vaiheena on yrityksen talouden analysointi. Analysointi tapahtuu erilaisia tekniikoita ja vertailukohteita apuna käyttäen. Vertailukohteita voivat olla yhden yrityksen useamman vuoden keskinäinen vertailu sekä kehitys ja vertailu toiseen yritykseen. Tämä riippuu siitä, millaista tietoa analyysin tekijä tai käyttäjä tarvitsee. Niskanen & Niskanen (2004, 19-20) mukaan, analyysitekniikoita ovat trendi-, tunnusluku- sekä prosenttilukumuotoinen analyysi.

Ensimmäinen analysointitekniikka on prosenttilukumuotoon muutetut tilinpäätösasiakirjat. Tuloslaskelman muuttaminen prosenttimuotoiseksi tapahtuu vertailemalla lukuja liikevaihtoon. Taseessa vertailu tehdään taseen loppusummaan peilaten. (Niskanen & Niskanen 2004, 19, 87.) Tämä analysointi tapa antaa kuvan siitä, että kuinka paljon jokin luku on suhteutettuna yrityksen kokonaisliikevaihtoon tai taseen loppusummaan (Niskanen & Niskanen 2004, 87-88).

Trendianalyysi perustuu prosenttimuotoiseen tilinpäätökseen. Siinä vertaillaan tilinpäätöserien ajallista kehitystä (Niskanen & Niskanen 2004, 20). Oikaistut tilinpäätökset muutetaan prosenttimuotoon tarkasteltavien vuosien ajalta. Tarkastelujakson ensimmäinen vuosi on trendianalyysissä niin sanottu perusvuosi. Perusvuoden arvoksi asetetaan luku 100 ja jälkimmäisten vuosien havainnot verrataan perusvuoden lukuun prosentteina. (Niskanen & Niskanen 2004, 97.)

Tunnuslukuanalyysi pitää sisällään tunnuslukuja, jotka lasketaan tilinpäätöksistä. Ne ovat mitareita, joilla arvioidaan yrityksen taloudellista suorituskykyä (Niskanen & Niskanen 2004, 110). Standardoitu laskentatapa takaa tunnuslukujen vertailukelpoisuuden (Seppänen 2011, 63). Seppänen (2011, 64) kirjoitti myös, että erilaisia tunnuslukuja, joita voidaan muodostaa tilinpäätöksestä, on hyvin suuri määrä. Tunnuslukujen suuren määrän vuoksi, analyysiin on tärkeää valita tunnusluvut, joista saatava tieto on analyysin kannalta merkityksellistä. Lisäksi tunnuslukujen valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota, kuinka ne voivat tukea jotain toista tunnuslukua ja siitä saatua informaatiota. (Niskanen & Niskanen 2004, 110-111; Alma Talent 2022.)

Tilinpäätösanalyysissä luodaan paljon numeraalista tietoa, joka pohjautuu yrityksen tilinpäätöksiin. Olennaista on kuitenkin ymmärtää lukujen merkitys. (Seppänen 2011, 63-64; Lauslahti 2007.) Saatujen lukujen vertailu yrityksen aikaisempiin toiminta vuosiin tai vertailu toimialan muihin yrityksiin antaa kattavan vertailupohjan sekä tarkan kuvauksen analysoitavan yrityksen tilanteesta (Seppänen 2011, 67). Vertailukohteena voi olla aikajana-analyysi, jossa vertaillaan

yleensä samalla toimialalla toimivia yrityksiä tai toimialan keskiarvoja esimerkiksi vuoden ajalta. Aikasarja-analyyseissa vertaillaan kyseisen yrityksen omaa kehitystä peräkkäisten vuosien ajalta. (Niskanen & Niskanen 2004, 111-112.)

7 Tilinpäätös asiakirjojen oikaisut

Tilinpäätöstiedot oikaistaan eli tilinpäätöstä muokataan, jotta sen analysointi yksinkertaistuu (Toivio 2010; Heikkinen 2021). Tämän tarkoituksena on myöskin palvella analyysin tekijää, jotta analyysin avulla pystytään vastaamaan tekijän määrittelemiin kysymyksiin (Kallunki 2014, 75; Yritystutkimus ry 2017, 7). Analyysin perustan toimivien tilinpäätösten oletetaan olevan laadittu lakien ja asetusten mukaisesti, jolloin oikaisuvaiheessa ei pitäisi joutua miettimään aineiston todenmukaisuutta (Lahdenkauppi 2018). Oikaisujen keskeisin tehtävä on saada analysoitava aineisto vertailukelpoiseksi, niin vuosi kuin yritys tasolla (Yritystutkimus ry 2017, 18; Toivio 2010).

Tilinpäätösanalyysin tärkein tehtävä on selvittää tekijälle, analysoitavan yrityksen operatiivisen liiketoiminnan toimivuutta (Niskanen & Niskanen 2004, 14). Oikaisujen avulla pystytään erottelemaan tuloslaskelman sekä taseen sisältämät ei operatiiviset erät, jolloin saadaan todellinen kuva yrityksen operatiivisen toiminnan kannattavuudesta (Seppänen 2011, 38; Huovinen 2022). Tuloslaskelma ja tase sisältävät siis viralliset tilinpäätöksen erät, mutta tilinpäätösanalyysia varten näistä eristä erotellaan varsinaisen liiketoiminnan erät (Kallunki 2021, 59).

Tilinpäätösten oikaisu tarve on vähentynyt huomattavasti. Siihen on vaikuttanut vuonna 1997 uudistettu kirjanpitolaki ja -asetus. Tilinpäätösnormisto muutettiin vastaamaan Euroopan yhteisöjen tilinpäätösdirektiiviä. Tämän ansiosta tilinpäätöksien oikaisut ovat lähinnä tilinpäätös-erien uudelleen ryhmittelyjä. (Niskanen & Niskanen 2013, 49.)

7.1 Tuloslaskelman oikaiseminen

Tuloslaskelman avulla saadaan tietoon tilikauden tulot sekä menot (Kerbs 2020, 38; Lauslahti 2007). Tulojen ja menojen erotuksesta saadaan selville tilikauden tulos (Eklund 2018, 16-17). Tuloslaskelmalla esitetään yrityksen tulot, miten ne ovat syntyneet sekä menot, eli mihin yritys on tilikauden aikana tuloja käyttänyt (Kerbs 2020, 38; Witt 2022).

Tuloslaskelmien vertailu tilikausittain vaatii, tilikausien pituuksien yhteneväistämistä eli kaikkien tilikausien pituuksien tulee vastata 12 kuukautta (Yritystutkimus ry 2017, 18). Tuloslaskelmaa oikaistaessa tarkoituksena on saada satunnaiset tuotot sekä menot poistettu, jotta nämä eivät vaikuta tilikauden tulokseen, totesi Toivio (2010). Edellä mainitut satunnaiset erät ja tilinpäätössiirrot, poistoero sekä vapaaehtoiset varaukset poistetaan tuloksesta (Kallunki 2014, 59; Yritystutkimus ry 2017, 19).

Virallinen tuloslaskelma eroaa oikaistusta tuloslaskelmasta jonkin verran (Toivio 2010). Vertailussa voidaan tarkastella liitteessä 1 esitettyä kululajikohtaista tuloslaskelmaa ja alla olevassa (kuviossa 5) esitettyä oikaistua tuloslaskelmaa. Oikaistun tuloslaskelman pohja, voidaan huomata muutamia eroavaisuuksia viralliseen tuloslaskelmaan, kuten Toivio (2010) jo aiemmin totesi.

Liikevaihto	
+ Liiketoiminnan muut tuotot	
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	
- Aine- ja tarvikekäyttö	
- Ulkopuoliset palvelut	
- Henkilöstökulut	
- Laskennallinen palkkakorjaus	
- Liiketoiminnan muut kulut	
+/- Valmisteveraston lisäys/vähennys	
= KÄYTTÖKATE	
Suunnitelman mukaiset poistot	
- Arvonlentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	
- Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonlentumiset	
= LIIKETULOS	
+ Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	
+ Muut korko- ja rahoitustuotot	
- Korkokulut ja muut rahoituskulut	
- Kurssierot	
- Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonlentumiset	
- Välittömät verot	
=NETTOTULOS	
+ Satunnaiset tuotot	
- Satunnaiset kulut	
= KOKONAISTULOS	
+/- Poistoeron lisäys/vähennys	
+/- Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	
+ Laskennallinen palkkakorjaus	
+/- Käyvän arvon muutokset	
+/- Muut tuloksen oikaisut	
=TILIKAUDEN TULOS	

Kuvio 5: Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimus ry 2017, 16.)

Seuraavaksi käsitellään tarkemmin kuvion 5 mukaista oikaistua kululajikohtaista tuloslaskelmaa, eli mitä oikaistu tuloslaskelma pitää sisällään. Tarkastellaan tuloslaskelmaa ylhäältä alaspäin kokonaisuudessaan. Ensimmäisenä tuloslaskelmalla esitetään yrityksen liikevaihto. Liikevaihto tarkoittaa yrityksen varsinaisen liiketoiminnan kaikkia myyntituottoja (Eklund 2018, 17; Kerbs 2020, 56). Annetut alennukset, arvonlisävero sekä muut välittömät verot ovat vähennetty myynnistä (Kallunki 2014, 32).

Osa yrityksistä käyttävät osatuloutusta, eli yritykset tulouttavat keskeneräisiä töitään valmistusasteen perusteella (Eklund 2018, 85; Lukander 2017). Tämänkaltaiset erät näkyvät liikevaihdossa, joten tämä tulee huomioida oikaisuja tehtäessä. Osatuloutuksessa myös tuloutetaan tuoloja vastaavat menot kuluiksi, jotka täytyy huomioida (Niskanen & Niskanen 2004, 62-63). Osatulouksen ongelmana on se, että kaikki yritykset eivät tätä käytä ja siksi se vaikuttaa vertailtavuuteen (Yritystutkimus ry 2017, 18).

Liikevaihdon jälkeen esitetään liiketoiminnan muut tuotot. Liiketoiminnan muut tuotot pitävät sisällään kaikki muut tilikauden aikaiset tuotot, joita ei ole liikevaihdossa jo esitetty (Eklund 2018, 17; Lindblad 2017, 60). Esimerkkinä vuokratulot, joita yritys voi saada, vaikka ei varsinaisen liiketoiminta ei olisi vuokraustoimintaa. Liiketoiminnan muiden tuottojen tarkemmat

tiedot ovat eriteltyinä liitetiedoissa (Seppänen 2011, 58). Jos liiketoiminnan muut tuotot pitävät sisällään satunnaisia sekä kertaluontoisia eriä, ne tulee oikaista ja siirtää satunnaisiin tuottoihin (Lindblad 2017, 60). Näitä satunnaisia tuottoja vastaavat kulut tulee siirtää satunnaisiin kuluihin (Niskanen & Niskanen 2004, 64; Yritystutkimus ry 2017, 19).

Aine- ja tarvikekäyttö lasketaan vähentämällä virallisen tuloslaskelman ostoista varastojen lisäys tai lisäämällä ostoihin varastojen vähennys (Eklund 2018, 54-55; Niskanen & Niskanen 2004, 63). Ulkopuoliset palvelut ovat esimerkiksi alihankkijoille maksettuja korvauksia. Nämä erät eivät usein miten vaadi oikaisuja (Yritystutkimus ry 2017, 20).

Henkilöstökulut vaikeuttavat joissain määrin yritysten vertailua, koska palkkakirjauksien käytännöissä on eroja esimerkiksi yhtiömuotojen takia (Yritystutkimus ry 2017, 21; Niskanen & Niskanen 2004, 64). Palkkojen oikaisu on perusteltua, jotta oikaistun tuloslaskelman perusteella voidaan tuottaa luotettavaa informaatiota (Heikkinen 2021). Palkkakorjauksen määrä voi olla vaikea arvioida. Tilanteeseen voivat vaikuttaa, esimerkiksi omistajan muut etuudet, kuten työsuhdeauto. Yritystutkimus ry (2017, 21) on kuitenkin laatinut taulukon, jonka avulla palkkakorjaus voidaan tehdä.

Yritystutkimus ry:n (2017, 21) ohjeistuksessa palkkakorjaus tehdään seuraavalla tavalla. Liikevaihdon ollessa 12 kuukauden ajalta 100 000 - 500 000 euroa palkkakorjaus on 30 000 euroa henkilöltä. Yli 500 000 euron liikevaihdossa palkkakorjaus on 50 000 euroa henkilöä kohden.

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät kuluja, joita ei eritellä tuloslaskelmalla (Niskanen & Niskanen 2004, 63; Kerbs 2020, 48). Satunnaisten kulujen selvitys löytyy liitetiedoista. Muut liiketoimintaan kuulumattomat, tulokseen olennaisesti vaikuttavat sekä kertaluontoiset erät oikaistaan satunnaisiin kuluihin. Suunnitelman mukaisia poistoja oikaistaan siinä tilanteessa, kun eivät vastaa pysyvien vastaavien määrään. Tilanteessa, jossa poistoajat eivät kirjanpitolautakunnan mukaisia tai poistot ovat tehty elinkeinoverolain maksimipoistoja, tulee poistoja oikaista. Oikaistussa tuloslaskelmassa poistojen erotus esitetään kohdassa muut tuloksen oikaisut. (Yritystutkimus ry 2017, 22-23.)

Tuotot osuiksista ja muista sijoituksista saattavat sisältää kurssivoittoja, jotka tulee oikaista (Yritystutkimus ry 2017, 24). Kurssivoittojen osuus esitetään oikaistussa tuloslaskelmassa kursiero kohdassa. Korkokulut ja muut rahoituskulut kohdassa mahdollisesti olevat kurssitappiot tulee siirtää kurssieroihin, kun tuloslaskelmaa oikaistaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 67-68.)

Välittömät verot sisältävät edellisiltä tilikausilta veronpalautuksia sekä mahdollisia lisäveroa, jotka ovat satunnaisia tuottoja ja kuluja (Niskanen & Niskanen 2004, 68). Niiden seurauksena syntyneet välittömät verot oikaistaan satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin, kuitenkin enintään tilikauden verojen määräisenä (Yritystutkimus ry 2017, 26). Muut tuloksen oikaisut kohtaan tulisi myös siirtää laskennallisten verosaamisten- ja velkojen muutos (Yritystutkimus ry 2017, 26.)

7.2 Taseen oikaiseminen

Tase kuvastaa tilinpäätöshetkellä yrityksen taloudellista tilannetta (Kerbs 2020, 51). Taseen oikaisemisessa tarkoitus on poistaa erät, jotka eivät tuota tuloa tulevaisuudessa. Tämän lisäksi oikaisujen myötä taseessa tulisi esittää yrityksen varallisuus, jota ei välttämättä siinä ole aiemmin esitetty. (Yritystutkimus ry 2017, 51.) Yritystutkimus ry (2017, 31) tekstissä todettiin, että tärkein tavoite on oikaisujen avulla saada yrityksen taloudellisesta tilanteesta oikea ja vertailukelpoinen kuva analyysia varten.

Taseen oikaisuissa yhdistetään paljon virallisen taseen eriä toisiinsa (Niskanen & Niskanen 2004, 70). Oikaistussa taseessa erotellaan operatiiviset erät muista eristä (Kallunki 2014, 64). Seuraavaksi (kuviossa 6) esitetään oikaistun taseen kaava, jonka jälkeen käydään läpi taseen oikaiseminen tarkemmin.

VASTAAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineettomat hyödykkeet	_____
Aineelliset hyödykkeet	_____
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset	_____
Leasingomaisuus	_____
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	_____
Lyhytaikaiset saamiset	_____
Rahat ja rahoitusarvopaperit	_____
VASTAAVAA YHTEENSÄ	
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	
Taseen oma pääoma yhteensä	_____
Poistoero ja varaukset yhteensä	_____
Oman pääoman oikaisut	_____
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	_____
Laskennallinen verovelka	_____
Pakolliset varaukset	_____
Leasingvastuut	_____
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	_____
OIKAISTU VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	

Kuvio 6: Oikaistun taseen kaavat (Yritystutkimus ry 2017, 30)

Kuviossa 6 on esitetty oikaistun taseen kaava. Taseen oikaisut aloitetaan vastaavaa-puolen oikaisuilla. Aineettomista hyödykkeistä tulee poistaa kehittämismenot sekä liikearvo, jos ne ovat tuottamattomia tai arvottomia (Niskanen & Niskanen 2004, 71). Ne poistetaan kokonaan vastaavista ja pienennetään omaa pääomaa vastaavalla määrällä. Aineettomissa hyödykkeissä esitetään ainoastaan sellaisia hyödykkeitä, joista odotetaan kertyvän tuloa tulevina vuosina. (Yritystutkimus ry 2017, 31.) Sisäiset osakkeet tai osuudet, jotka ovat arvottomia poistetaan osakkeiden arvo omasta pääomasta sekä osakkeista. Niskanen & Niskanen (2004, 71-72) kirjoittivat, että aineettomat oikeudet, muut pitkävaikutteiset menot sekä ennakkomaksut yhdistetään oikaistussa taseessa muut aineettomat hyödykkeet kohtaan.

Lindblad (2017, 91) totesi seuraavasti, aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy muun muassa koneet, kalusto, rakennukset sekä maa-alueet. Nämä erät voidaan siirtää suoraan virallisesta taseesta oikaistuun taseeseen ilman oikaisuja (Niskanen & Niskanen 2004, 72). Ainoastaan

ennakkomaksut sekä keskeneräiset hankinnat siirretään oikaistun taseen kohtaan muut aineelliset hyödykkeet (Yritystutkimus ry 2017, 33).

Vaihtuvat vastaavat-puolella vaihto-omaisuus pitää sisällään esimerkiksi aine- ja tarvike varastot (Eklund 2018, 134). Lisäksi vaihtuvissa vastaavissa esitetään lyhytaikaiset saamiset sekä rahat ja arvopaperit (Siipola 2014). Vaihto-omaisuuden osalta suoritetaan siirto virallisesta taseesta oikaistuun taseeseen. Nämä erät eivät tarvitse oikaisuja (Niskanen & Niskanen 2004, 75). Virallisen taseen erät muu vaihto-omaisuus ja ennakkomaksut siirretään oikaistun taseen kohtaan muu vaihto-omaisuus.

Siipolan (2014) esittämät virallisen taseen lyhytaikaiset saamiset, siirretään oikaistussa taseessa myyntisaamisiin, sisäisiin myyntisaamisiin, muihin sisäisiin saamisiin sekä muihin saamisiin, kirjoittivat Niskanen & Niskanen (2004, 75-76). Myyntisaamisia ei tarvitse muussa tapauksessa oikaista paitsi, jos yrityksellä on käytössä factoringrahoitus, jossa he noudattavat nettokirjaustapaa (Niskanen & Niskanen 2004, 75).

Virallisessa taseessa ei esiinnyt oikaistun taseen tapaan sisäisiä myyntisaamisia. Tämä voidaan todentaa, kun vertaillaan kuviota 6 ja liitettä 2. Nämä erät esitetään virallisessa taseessa esimerkiksi kohdissa saamiset saman konserninyrityksiltä (Yritystutkimus ry 2017, 75). Näistä saamisista on siis tarkoitus erottaa sisäiset myyntisaamiset, jotka esitetään omana eränä oikaistussa taseessa ja loput erät, jotka eivät ole myyntisaamisia esitetään kohdassa muut sisäiset saamiset (Yritystutkimus ry 2017, 35).

Viimeisenä eränä lyhyissä saamisissa on muut saamiset. Tähän erään sisältyy kaikki loput saamiset ulkopuolisilta tahoilta. Niiden osalta oikaisuja tarvitsee tehdä vain siinä tapauksessa, että nämä erät pitävät sisällään kurssitappioita tai eläkevastuita, joita ei ole kirjattu kuluksi. Tämä oikaisu tapahtuu poistamalla erät siirtosaamisista sekä omasta pääomasta. (Yritystutkimus ry 2017, 35-36.) Viimeisenä taseen vastaavaa-puolella esitetään arvopaperit, rahat ja pankkisäämiset. Nämä erät esitetään kokonaisuudessaan oikaistussa taseessa rahat ja rahoitusarvopaperit kohdassa. (Yritystutkimus ry 2017, 36; Niskanen & Niskanen 2004, 76.)

Virallisessa taseessa vastattavaa-puolen ensimmäisenä esitetään oma pääoma. Yritystutkimus ry (2017, 41) kirjoitti, että osake- tai muu peruspääoma ei vaadi oikaisuja vaan erät siirretään suoraan oikaistuun taseeseen. Muuten oman pääoman erät eivät vaadi oikaisuja, mutta tilikauden tulosta voidaan joutua oikaisemaan joissakin tapauksissa (Yritystutkimus ry 2017, 41-43; Niskanen & Niskanen 2004, 77).

Virallisessa taseessa pääomalainat esitetään omana eränä, kun taas oikaistussa taseessa se sisältyy oman pääomaan (Niskanen & Niskanen 2004, 77; Eklund 2018, 87). Poistoeroa voi joutua oikaisemaan, jos yritys ei ole siirtänyt yhtiöverokannan mukaista osuutta poistoerosta virallisessa tilinpäätöksessä laskennalliseen verovelkaan (Yritystutkimus ry 2017, 44). Poistoero tarkoittaa kirjanpidossa tehtyjen poistojen sekä suunnitelman mukaisten poistojen välistä erotusta

(Eklund 2018, 64; Verohallinto 2021). Oman pääoman viimeinen erä on vapaaehtoiset varaukset. Nämä erät käsitellään oikaistussa taseessa edellä esitettyjen poistoerojen mukaisesti. Vapaaehtoisiin varauksiin sisältyy laskennallista verovelkaa, joka tulee oikaista, jos tätä ei ole virallisessa tilinpäätöksessä vielä tehty. (Yritystutkimus ry 2017, 44; Niskanen & Niskanen 2004, 80.)

Kuvion 6 mukaisesti viimeisenä taseessa esitetään vieraspääoma. Virallisen taseen vieraspääoma poikkeaa joiltakin osin oikaistun taseen vieraasta pääomasta (Yritystutkimus ry 2017, 45). Oikaistussa taseessa esitetään pitkäaikainen ja lyhytaikainen vieraspääoma, kirjoittivat Niskanen & Niskanen (2004, 81). Lisäksi oikaistussa taseessa esitetään pakolliset varaukset ja vastaavaa-puolella jo aiemmin esitetyt leasingvastuut. Leasingvastuut kirjataan samansuuruisena kuin vastaavaa puolella. (Yritystutkimus ry 2017, 49.)

Pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa esitetään yli vuoden kuluttua erääntyvä vieraspääoma eli lainat, joita ei makseta kokonaisuudessaan seuraavan tilikauden aikana pois (Eklund 2018, 15). Lainat rahoituslaitoksilta erät pitävät sisällään virallisessa taseessa esitettävät lainat rahoituslaitoksilta, joukkovelkakirjalainat sekä vaihtovelkakirjalainat (Niskanen & Niskanen 2004, 80; Lindblad 2017, 114). Näihin lainoihin kohdistuu oikaisu tarve kurssitappioiden osalta. Jos kurssitappiot ovat aktivoitu siirtosaamisissa, niin nämä tulee poistaa siirtosaamisista sekä omasta pääomasta. (Yritystutkimus ry 2017, 47-48.)

Eläkelainoihin ei kohdistu oikaisu tarvetta. Saadut ennakot ovat maksuja, jotka yritys on jo vastaanottanut hyödykkeestä, jota ei ole vielä luovutettu ostajalle (Kerbs 2020, 69; Lindblad 2017, 114-115). Sisäiset velat määräytyvät samalla tavalla kuin aiemmin mainitut sisäiset saamiset. Muut pitkäaikaiset velat pitää sisällään virallisen taseen ostovelat, rahoitusvekselit, muut - ja siirtovelat. (Yritystutkimus ry 2017, 48.) Laskennallinen verovelka koostuu aiemmin kirjoitettujen poistoerojen sekä vapaaehtoisten varausten mahdollisista oikaisuksista. Yritystutkimus ry:n (2017, 49) mukaan pakolliset varaukset ovat menoja, joista yrityksellä ei ole tuloodotuksia, mutta yritys on niihin sitoutunut. Pakollisissa varauksissa esitetään virallisen taseen eläke-, vero- ja muut pakolliset varaukset (Yritystutkimus ry 2017, 49).

Pitkäaikaisen vieraan pääoman jälkeen käsitellään lyhytaikainen vieras pääoma (Yritystutkimus ry 2017, 49-50). Lyhytaikainen vieras pääoma pitää sisällään nimensä mukaisesti vierasta pääomaa, mutta poikkeaa pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta sillä, että nämä vieraat pääomat tulevat maksuun seuraavan tilikauden aikana (Eklund 2018, 15; Kerbs 2020, 114).

Korollinen lyhytaikainen velka pitää sisällään lainat rahoituslaitoksilta, joukkovelkakirjalainat vaihtovelkakirjalainat, eläkelainat, rahoitusvekselit sekä muiden lainojen korolliset osuudet (Niskanen & Niskanen 2004, 82). Ostovelkojen osalta tulee huomioda, että oikaistussa taseessa esitetään sisäiset ostovelat. Sisäisissä ostoveloissa yhdistyvät virallisen taseen erät velat saman konsernin yrityksiltä sekä velat omistusyhteisyryksiltä. Muut korottomat velat kohtaan

sisältyy virallisen taseen muut velat sekä siirtovelat. (Niskanen & Niskanen 2004, 82; Yritystutkimus ry 2017, 50-51.)

8 Tunnusluvut

Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus antaa kokonaisvaltaisen kuvan yrityksen taloudellista tilanteesta. Tunnuslukujen avulla pyritään tiivistämään ja yksinkertaistamaan tilinpäätöksen informaatio helppolukaiseen muotoon (Salmi 2020, 264). Tunnuslukujen tarkkuus määräytyy tilinpäätöksen luotettavuuden mukaan eli mitä luotettavampaa tietolähdettä tunnuslukujen laskennassa käytetään, sitä realistisempi kuva niiden avulla kyetään antamaan (Niskanen & Niskanen 2004, 87; Vilkkumaa 2010, 43-44).

Tunnuslukuja tarkasteltaessa tulee huomioida niiden validiteetti sekä reliabiliteetti. Validiteetilla tarkoitetaan, kuinka hyvin tunnusluvun avulla pystytään mittaamaan asiaa, joka on valittu mittaushoitteeksi (Tietoarkisto 2022). Tarkasteltaessa tunnuslukujen luotettavuutta, puhutaan reliabiliteetista. Mittaustuloksien perusteella tilanteissa, joissa tunnusluvun mittaustuloksien hajonta on pientä sekä tulokset eivät ole sattumanvaraisia, voidaan tunnusluku todeta luotettavaksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 111; Tietoarkisto 2022.)

Kun analyysia lähdetään tekemään, tulisi analysoijan miettiä tarkasti, millaista tietoa halutaan kerätä (Seppänen 2011, 63-64; Rautiala 2019). Tutkimuksen lähtökohdat määrittävät hyvin pitkälti sen, mitä tunnuslukuja kannattaa ja tarvitsee käsitellä, jotta käyttäjä saa siitä tarvitsemansa tiedon ja avun päätöksien tekemiseen (Kaartinen 2020; Ala-Risku 2021).

Yrityksen taloudellista tilannetta selvitettäessä tulisi valita useampia tunnuslukuja, jotta niiden perusteella voidaan antaa luotettava ja kattava kuva analysoitavasta kohteesta (Seppänen 2011, 67). Jos tunnuslukuja tarkastellaan irrallisina, voivat ne antaa vääristyneen kuvan yrityksen kokonaistilanteesta. Yksittäiset tunnusluvut saattavat yksinään antaa liian positiivisen tai vastaavasti myös heikon kuvan toiminnantilasta, jonka johdosta näihin tunnuslukuihin perustuvat päätökset saattavat mennä pahasti pieleen (Niskanen & Niskanen 2004, 111-112). Harkitusti valituilla tunnusluvuilla saavutetaan varmemmin riittävä ja kattava kokonaiskuva (Seppänen 2011, 67).

8.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuus tarkoittaa yrityksen voitontuottokykyä (Saharinen 2015). Yksinkertaisesti tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen liikevaihdon tulee kattaa kaikki yrityksen menot, jotta päästään nollatulokseen (Vilkkumaa 2010, 44). Kannattavuuden analysoinnissa perehdytään yrityksen operatiivisen toiminnan kannattavuuteen (Seppänen 2011, 71).

Kannattavuuden mittaamiselle on kaksi erilaista vaihtoehtoa. Absoluuttisen kannattavuuden mittaaminen tapahtuu tuottojen ja kulujen erotuksen eli voiton kautta (Niskanen & Niskanen 2004, 112). Suhteellinen kannattavuus taas antaa kuvan voiton ja sijoitetun pääoman suhteesta (Yritystutkimus ry 2017, 63). Kannattavuutta tarkasteltaessa mittarina voidaan pitää liikevoittoa tai nettotulosta (Niskanen & Niskanen 2004, 112.) Tilinpäätösanalyysin avulla yleensä selvitetään lyhyen aikavälin kannattavuutta, mutta usean vuoden analysointi ja vuosien vertailu antaa kuvan myös pitkän aikavälin kannattavuudesta (Niskanen & Niskanen 2004, 112).

Analyysissa käsitellään viisi eri kannattavuuden tunnuslukua. Tunnuslukuja ovat liiketulos-, käyttökate-, sijoitetun pääoman tuotto-, oman pääoman tuotto- ja kokonais- pääoman tuotto-prosentti. Liiketulos- sekä käyttökateprosentti suhteutetaan liikevaihtoon (Pöllänen 2019). Pöllänen (2019) kutsui näitä tunnuslukuja liikevaihtoon suhteutetuiksi katemittareiksi. Viimeiset kolme tunnuslukua suhteutetaan pääomaan ja ne ovat niin sanottuja tuottomittareita (Alma Talent 2022b; Pöllänen 2019). Seuraavaksi esitellään näiden edellä mainittujen tunnuslukujen laskentakaavat, joita analyysissa on käytetty sekä selvitetään, mitä nämä tunnusluvut kannattavuudesta kertovat.

Ensimmäisenä käsitellään liiketulosta. Liiketulos esitetään oikaistussa taseessa niin sanottuna välituloksena (Yritystutkimus ry 2017, 64). Virallisessa tuloslaskelmassa se esitetään liikevoittona. Liiketuloksesta saadaan käsitys liiketoiminnan tuottojen riittävydestä. Liiketuloksessa huomioidaan operatiiviset kulut sekä poistot (Seppänen 2011, 76).

Liiketulos -%	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$
---------------	--

Kuvio 7: Liiketulosprosentin laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Kuviossa 7 on kuvattu liiketulos-% laskentakaava. Tunnusluvun laskenta tulee aloittaa selvittämällä liiketulos. Tuloslaskelmalta lasketaan yhteen liikevaihto sekä mahdolliset liiketoiminnan muut tuotot. Edellä mainitusta luvusta vähennetään liiketoiminnan kulut sekä poistot.

Liiketulosprosentin avulla voidaan tehdä yrityksen sisäistä kehityksen seuranta, toimiala vertailua sekä luku soveltuu myös eri toimialojen vertailuun (Yritystutkimus ry 2017, 64-65). Liiketuloksessa ei huomioida rahoituskuluja, jonka takia yrityksen velattomuus tai velkaisuus ei pääse vaikuttamaan tunnuslukuun.

Liiketulosta voidaan pitää hyvänä, jos siitä pystytään kattamaan kaikkien edellä mainittujen kulujen jälkeen vielä rahoituskulut, verot sekä mahdollinen voitonjako (Seppänen 2011, 76; Alma Talent 2022). Jos liiketulosprosentti on negatiivinen, voidaan todeta yrityksellä olevan ongelmia toteuttaa operatiivista liiketoimintaansa. Liiketulosprosentille on laadittu ohjearvot, joiden perusteella voidaan helpommin tulkita tunnuslukua.

Hyvä	yli 10 %
Tyydyttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Kuvio 8: Liiketulosprosentin ohjearvot. (Yritystutkimus ry 2017, 65.)

Kuviossa 8 on esitetty Yritystutkimus ry:n laatimat ohjearvot. Kuvioista 8 voidaan todeta, niin yli 10 % liiketulos on hyvä, kun taas alle 5 % liiketulosta voidaan pitää heikkona.

Käyttökateprosenttia ei virallisessa tuloslaskelmassa esitetä, mutta oikaistussa tuloslaskelmassa tämä erä on esitetty (Yritystutkimus ry 2017, 63). Käyttökateprosentin avulla lasketaan varsinaisesta liiketoiminnasta syntyneestä tulosta (Alma Talent 2022.).

Käyttökate % =	Liikevoitto + poistot	x 100
	Liiketoiminnan tuotot yhteensä	

Kuvio 9: Käyttökateprosentin laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Kuviossa 9 on esitetty käyttökateprosentin laskentakaava. Tässä tunnusluvussa ei huomioida veroja, rahoituseriä tai poistoja (Yritystutkimus ry 2017, 64). Käyttökate soveltuu hyvin toimiala vertailuun. Käyttökateprosentille ei ole määritelty samanlaisia ohjearvoja, kun aiemmin käsitellylle liiketulosprosentille. Yritystutkimus ry (2017, 64) on kuitenkin laatinut toimialoittain suuntaa antavat käyttökateprosentit. Niin sanotut ohjearvot ovat laadittu teollisuudelle, kaupanalalle sekä palvelualoille. Teollisuuslalle käyttökateprosentti asettuu yleisimmin 5-20 prosentin välimaastoon. Kaupanalalla vastaavat luvut ovat 2-10 prosentin luokkaa, sekä viimeisenä palvelualojen käyttökateprosentit ovat 5-15 prosenttia. (Yritystutkimus ry 2017, 64; Visma 2022b.)

Omistajat sekä sijoittajat ovat hyvin kiinnostuneita oman pääoman tuotto prosentista (Alma Talent 2022; Visma 2022b). Tämän tunnusluvun avulla eri sidosryhmät pystyvät analysoimaan yrityksen kannattavuutta (Seppänen 2011, 72-73). Tunnusluvun avulla sidosryhmät, jotka ovat sijoittaneet tai sijoittamassa omia varojaan yritykseen, pystyvät selvittämään yrityksen kykyä tuottaa omalle pääomalle tuottoa kirjoittivat, Niskanen & Niskanen (2004, 116).

Oman pääoman tuotto-%=	Nettotulos	x 100
	Oma pääoma keskimäärin	

Kuvio 10: Oman pääoman tuotto prosentien laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 68.)

Kuviossa 10 on kuvattu oman pääoman tuotto-%:n laskentakaava. Laskentakaavan oma pääoma keskimäärin on tilikauden alun ja lopun keskiarvon (Alma Talent 2022). Omaan pääomaan sisältyy mahdolliset pääomasijoitukset sekä edellisiltä tilikausilta kertyneet voitot, joita ei ole jaettu osinkoina omistajille (Yritystutkimus ry 2017, 68). Omistajien laatima tuottovaatimus ohjaa pitkälti oman pääoman tuotto-%:n tavoitetasoa (Seppänen 2011, 72). Tarkoituksena olisi, että yritys pystyy vieraan pääoman lisäksi saamaan omalle pääomalle tuottoa. Tunnusluku soveltuu eri toimialojen vertailuun varsin hyvin. Oman pääoman tuotto-%:lle on laadittu ohjearvot. (Alma Talent 2022.)

Erinomainen	yli 20%
Hyvä	15-20%
Tyydyttävä	10-15%
Välttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Kuvio 11: Oman pääoman tuotto-%:n ohjearvot. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Kuvion 11 mukaisesti tunnuslukua ja sen ohjearvoja tarkasteltaessa on hyvä huomioida mahdolliset investoinnit, jotka sitovat yrityksen pääomia, mutta eivät ole vielä tuottaneet tuloa tuotto-%:sta (Alma Talent 2022). Ohjearvoista voidaan todeta, että yli 20 % oman pääoman tuottoa pidetään erinomaisena ja vastaavasti heikkona arvona pidetään alle 5 % oman pääoman tuottoa.

Sijoitetun pääomatuo- %:n voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä tunnusluvuista, joita tilinpäätös- analyysistä saadaan (Alma Talent 2022). Tunnusluku kuvastaa suhteellista kannattavuutta.

Sijoitetun pääomatuo- % =	Nettotulos + rahoituskulut + verot
	$\frac{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin (Sijoitettu pääoma = oma pääoma + korolliset velat)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin (Sijoitettu pääoma = oma pääoma + korolliset velat)}} \times 100$

Kuvio 12: Sijoitetun pääoman tuotto-%:n laskentakaava. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Kuviossa 12 on havainnollistettu sijoitetun pääoman tuotto-%:n laskentatapa. Sijoitettu pääoma lasketaan lisäämällä omaan pääomaan, korolliset velat. Sijoitettu pääoma keskimäärin on tilikauden alun ja lopun keskiarvo (Alma Talent 2022).

Erinomainen	yli 15%
Hyvä	10-15%
Tyydyttävä	6-10%
Välttävä	3-6%
Heikko	alle 3%

Kuvio 13: Sijoitetun pääoman tuotto-%:n ohjearvot. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Kuviossa 13 on kuvattu sijoitetun pääoman tuotto-% ohjearvot. Yli 15 % arvoa pidetään yleisesti erinomaisena ja heikkona arvona pidetään alle 3 %. Sijoitetun pääoman tuotto kuvastaa, kuinka yrityksen saavuttama tulos on suhteutettu resursseihin, jotka vaaditaan tuloksen saavuttamiseksi. Vieraan pääoman korkojen määrää voidaan pitää vähimmäistuottovaatimuksena. (Alma Talent 2022.) Tunnusluku soveltuu hyvin toimialavertailuun.

Kokonaispääoman tuotto mittaa kannattavuutta (Yritystutkimus ry 2017,66). Tunnuslukuun ei vaikuta suuresti yhtiömuoto eikä verotus. Luvusta saatava tieto kuvastaa sitä, kuinka sidotulle pääomalle on pystytty kerryttämään tuottoa tilikauden aikana (Alma Talent2022).

Kokonais pääoman tuotto-% =	(Nettotulos+rahoituskulut+verot)	x 100
	Taseen loppu keskimäärin	

Kuvio 14: Kokonaispääoman tuotto-% kaava. (tiedot: Alma Talent 2022)

Kuviossa 14 on esitetty kokonaispääoman tuotto-% laskentakaava. Taseen loppusumma keskimäärin lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. (Yritystutkimus ry 2017, 67.) Tunnusluku kuvastaa yrityksen kykyä huolehtia kokonaispääomastaan.

Hyvä	yli 10%
Tyydyttävä	5-10%
Heikko	alle 5%

Kuvio 15: Kokonaispääoman tuotto-% ohjearvot. (Yritystutkimus ry 2017, 67.)

Hyvänä kokonaispääoman tuotto-%:na pidetään yli 10 %, kuten kuvio 15 osoittaa. Heikko kokonaispääomatuotto-% on alle 5 %. Tunnusluku soveltuu osittain yritysten keskinäiseen vertailuun, mutta siihen tuo haastetta vieraan pääoman jakautuminen taseessa (Yritystutkimus ry 2017, 67). Aina ei voida yksiselitteisesti tehdä jakoa korollisen ja korottoman pääoman välillä, ja tämä heikentää vertailun luotettavuutta (Alma Talent 2022).

8.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmius kuvastaa yrityksen kykyä selviytyä laskuistaan (Toivanen 2016; Rautiala 2019). Yrityksen tulee suunnitella ja seurata maksuvalmiuttaan, eli varmistaa rahavarojen riittävyys yritystoiminnasta aiheutuviin kustannuksiin (Niskanen & Niskanen 2004, 117; Määttä 2021).

Toivanen (2016) kirjoitti maksuvalmiudesta seuraavasti: maksuvalmius on liiketoiminnassa käytetty termi, joka kertoo yrityksen valmiudesta pärjätä lyhytaikaisista kuluista ja velvoitteista. Maksuvalmiuteen voidaan katsoa mukaan rahavarat sekä yrityksen lyhytaikaiset saamiset, joilla pystytään kattamaan yrityksen kulut (Vilkkumaa 2010,48; Heikkinen 2021). Hyvästä maksuvalmiudesta kertoo laskujen ajallaan maksu, eli heikentyneenä maksuvalmiutena voidaan pitää tilannetta, jossa laskuja ei voida maksaa ajallaan.

Yritystutkimus ry:n (2017, 74) oppaassa kirjoitettiin seuraavasti: maksuvalmius voidaan jakaa dynaamiseen sekä staattiseen maksuvalmiuteen. Dynaaminen maksuvalmius on pidempi aikainen, eli suunnitellaan esimerkiksi kassavirtalaskelmalla, kuinka tulorahoitus riittää tilikauden aikana. Staattinen maksuvalmius on tilinpäätöshetkellä laskettava luku, jossa verrataan nopeasti rahaksi muutettavia varoja lyhytaikaisiin velkoihin. (Yritystutkimus ry 2017, 74.)

Tähän opinnäytetyöhön valittiin kaksi maksuvalmiutta käsittelevää tunnuslukua. Ensimmäisenä maksuvalmiuden tunnusluvuista käsitellään quick ratio. Tämän tunnusluvun avulla voidaan selvittää, millainen suhde yrityksen nopeasti rahaksi muutettavalla omaisuudella on verrattuna yrityksen lyhytaikaisiin velkoihin (Niskanen & Niskanen 2004, 120; Hyypä 2015). Yrityksen toiminnan kannalta ideaali tilanne olisi se, että yritys pystyisi selviytymään lyhytaikaisista veloistaan rahavaroilla, ja mahdollisesti tämän lisäksi vielä yllättävistä kuluista (Hyypä 2015).

The diagram illustrates the Quick Ratio formula. On the left, a box contains the text 'Quick Ratio ='. To the right, a larger box contains the fraction: the numerator is 'Rahoitusomaisuus' and the denominator is 'Lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot'.

Kuvio 16: Quick ration laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Kuviossa 16 on esitetty quick ration laskentakaava. Rahoitusomaisuuteen luetaan mukaan lyhytaikaiset saamiset, rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Tunnusluvulle on luotu ohjearvot. Tunnusluvun avulla voidaan tehdä toimialan sisäistä vertailua (Alma Talent 2022.)

Erinomainen	yli 1,5
Hyvä	1-1,5
Tyydyttävä	0,5-1
Välttävä	0,3-0,5
Heikko	alle 0,3

Kuvio 17: Quick ration ohjearvot. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Kuvion 17 mukaisesti Yritystutkimus ry:n (2017, 75) toteaa, suositusarvona voidaan pitää lukua yksi. Tämä luku kuvastaa sitä, että yritys on kykeneväinen selviämään rahoitusomaisuudellaan lyhytaikaisista veloistaan (Alma Talent 2022; Heikkinen 2021). Kuten jo aiemmin on kirjoitettu, niin tunnuslukuja ei kannata tarkastella yksinään, vaan useamman tunnusluvun samanaikainen tarkastelu antaa paremman kuvan yrityksen tilanteesta.

Current ratio on toinen hyvä tunnusluku maksuvalmiuden tarkasteluun. Current ration avulla voidaan selvittää yrityksen maksuvalmiutta samalla tavalla kuin edellä käsitellyllä quick ratiolla. Current ratio ilmaisee tilinpäätöshetken maksuvalmiutta sekä yrityksen käytössä olevaa rahoituspuskuria (Niskanen & Niskanen 2004, 119).

Vaikka current ration ja quick ration laskentaperiaate on jokseenkin samanlainen, niin current ratiossa otetaan huomioon myös yrityksen vaihto-omaisuus. Tämä tarkoittaa, että

maksuvalmiutta tarkastellaan pidemmältä ajanjaksolta, eli selvitetään millainen mahdollisuus yrityksellä, on selviytyä lyhytaikaisista lainoistaan, jos se realisoisi vaihto-omaisuuttaan maksuun varten. (Yritystutkimus ry 2017, 75; Vilkkumaa 2010, 49-50.)

Current Ratio =	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus + vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot}}$
-----------------	---

Kuvio 18: Current ration laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)

Kuviosta 18 voidaan tarkastaa current ration laskentakaava. Laskentakaava on sama kuin quick ratiolla, mutta rahoitusomaisuuteen lisätään yrityksen vaihto-omaisuus. Kun tunnuslukua tarkastellaan, tulisi siinä ottaa huomioon pidempi aikaväli, jolloin sen kehityksestä saadaan oikea ja riittävä kuva (Alma Talent 2022). Current ratio soveltuu yksittäisen yrityksen kehityksen seurantaan, mutta myös samalla toimialalla toimivien yritysten väliseen vertailuun (Vilkkumaa 2010, 49). Current ratiota voidaan pitää hieman parempana tunnuslukuna toimialavertailussa, kuin aikaisemmin käsiteltyä quick ratiota (Alma Talent 2022). Tunnusluvulle on asetettu ohjearvot, joiden avulla lukua on selkeä tulkita.

Erinomainen	yli 2,5
Hyvä	2-2,5
Tyydyttävä	1,5-2
Välttävä	1-1,5
Heikko	alle 1

Kuvio 19: Current ration ohjearvot. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Ohjearvot ovat nähtävillä kuviossa 19. Erinomainen arvo current ratiolle on yli 2,5, todettiin Alma Talentin (2022) tunnuslukuoppaassa. Arvon jäädessä alle 1, voidaan tilannetta pitää heikkona, kuten kuviossa 19 voidaan huomata. Vaikka yksittäistä tunnuslukua tarkasteltaessa voidaan joitakin johtopäätöksiä tehdä esimerkiksi luvun kehityksessä useamman vuodenajalta. Olisi silti tämänkin tunnusluvun kohdalla hyvä tarkastella sitä, yhdessä muiden tunnuslukujen kanssa. (Alma Talent 2022.)

8.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Edellisessä osiossa tarkasteltiin lyhyenaikavälin maksukykyä, kun taas vakavaraisuuden tunnuslukujen avulla voidaan selvittää, millainen mahdollisuus yrityksellä on selviytyä pitkäaikaisista velvoitteistaan (Niskanen & Niskanen 2004, 130; Heikkinen 2021). Vakavaraisuus eli soliditeetti tarkoittaa, mitä suurempi on oman pääoman osuus kokonaispääomasta, niin yrityksen kyky selviytyä taloudellisista kriiseistä on parempi (Toivonen 2020; Vilkkumaa 2010, 50). Vakavaraisuuden avulla pystytään tarkastelemaan yrityksen mahdollisuuksia lisärahoitukseen sekä, millainen on yrityksen tappionsietokyky, kirjoitti Toivonen (2020).

Vakavaraisuutta voidaan tarkastella staattisella rahoitusrakenteen tai dynaamisen rahoitus riittävyyden mittareilla, kirjoitettiin Alma Talentin (2022) tunnusluokuoppaassa. Staattisia rahoitusrakenteen mittareita ovat esimerkiksi omavaraisuusaste, nettovelkaantumis- sekä suhteellinen velkaantumisaste. Dynaamista rahoituksen riittävyyttä voidaan mitata nettorahoituskulu- tai käyttökateprosentin avulla. (Alma Talent 2022.) Näiden tunnuslukujen avulla pyritään selvittämään, millaisesta pääomasta yrityksen rahoitus koostuu.

Taseessa vastattavaa-puolella on esitetty yrityksen oma pääoma sekä vieraspääoma, joita vertailemalla saadaan selvitettyä yrityksen vakavaraisuus. Vakavaraisuus on tärkeä osa hyvin hoidettu yrityksen taloutta, koska sen turvin yrityksen on mahdollisuus selvittää heikoimmista hetkistä (Alma Talent 2022). Omavaraisuusaste on mittari yrityksen vakavaraisuudelle, tappion sietokyvylle sekä se kuvastaa yrityksen kyvystä selviytyä pitkänaikavälin velvoitteistaan (Toivonen 2020; Hyyppä 2015). Tunnusluvun perusteella on helppo arvioida, kuinka suuri osa yrityksen varallisuudesta on omalla pääomalla rahoitettua, kirjoittivat Niskanen & Niskanen (2004, 50).

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Kuvio 20: Omavaraisuusasteen laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 69.)

Kuviossa 20 on kuvattu omavaraisuuden laskentakaava. Oma pääoma sisältää tässä tapauksessa: oman pääoman, vapaaehtoiset varaukset, poistoeron velalla vähennettynä sekä pääomalainat osittain (Alma Talent 2022). Omavaraisuusaste kuvastaa yrityksen puskureita mahdollisten tappioiden varalle, totesi Hyyppä (2015). Näiden puskurien on tarkoitus mahdollistaa yritystoiminnan jatkuvuus myös heikompien vuosien jälkeen (Toivonen 2020; Salo 2020). Jos nämä niin sanotut puskurit ovat liian matalia voi yksi heikko vuosi kaataa koko yrityksen, kirjoitettiin Alma Talentin (2022) tunnusluokuoppaassa. Mitä parempi ja vakaampi kannattavuus, sitä alhaisempi omavaraisuus riittää. Omavaraisuusasteelle on luotu ohjearvot, joiden avulla sitä on selkeämpi tulkita.

Erinomainen	yli 50%
Hyvä	35-50%
Tyydyttävä	25-35%
Välttävä	15-25%
Heikko	alle 15%

Kuvio 21: Omavaraisuusasteen ohjearvot. (Yritystutkimus ry 2017,70.)

Ohjearvojen osalta kuviosta 21 huomataan, että alle 15 % omavaraisuusaste on heikko. Hyvä omavaraisuusaste saavutetaan tunnusluvun ollessa yli 35 %. Tulkittaessa omavaraisuuden tunnuslukua, on hyvä pitää mielessä, että taseessa esitetyt käyttöomaisuuden tasearvot, voivat poiketa omaisuuden käyvästä arvosta (Alma Talent 2022). Tämä saattaa aiheuttaa suurtakin

vaihtelua tunnusluvussa. Tunnusluku saattaa näyttää liian hyvältä tai vastaavasti antaa heikomman kuvan tilanteesta, kuin mitä se oikeasti on (Yritystutkimus ry 2017, 69).

Seuraavaksi käsitellään nettovelkaantumisasasteen tunnusluku. Tämän tunnusluvun avulla voidaan selvittää yrityksen velkaantuneisuus (Niskanen & Niskanen 2004, 133). Siinä tarkastellaan yrityksen korollisten nettovelkojen suhdetta omaan pääomaan. Nettovelka saadaan vähentämällä korollisista veloista rahavarat (Yritystutkimus ry 2017, 71). Tunnusluvun on tarkoitus kuvata omistajien sijoittamien pääomien suhde korolliseen vieraaseen pääomaan. On toinenkin tapa laskea nettovelkaantumisaste. Tässä tapauksessa korollisista veloista ei vähennetä rahavaroja, mutta tässä tapauksessa laskentatavasta on hyvä mainita (Alma Talent 2022).

Nettovelkaantumisaste-%=	Korolliset velat - likvidivarat	x 100
	Omat varat	

Kuvio 22: Nettovelkaantumisasteen laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 71.)

Kuviossa 22 on esitetty nettovelkaantumisasteen laskentakaava. Omat varat pitävät sisällään samat taseen erät, kuin omavaraisuusasteen laskentakaavassa, joka on esitetty kuviossa 20. Mitä suurempi on korollisten velkojen suhde omaan pääomaan, sitä suurempi tunnusluku on (Alma Talent 2022). Myös negatiiviset omat varat antavat aina suuren tunnusluvun. Lisärahoitusmahdollisuus sekä kasvunäkymät heikkenevät, mitä suurempi velkaantuneisuus yrityksellä on (Alma Talent 2022). Tunnusluvulle on luotu ohjearvot Yritystutkimus ry:n johdosta.

Erinomainen	alle 10%
Hyvä	10-60%
Tyydyttävä	60-120%
Välttävä	120-200%
Heikko	yli 200%

Kuvio 23: Nettovelkaantumisasteen ohjearvot. (tiedot: Alma Talent 2022.)

Tunnuslukua tarkasteltaessa voidaan todeta kuviossa 23 esitetyn taulukon mukaisesti, että tunnusluvun ollessa 100 yrityksen oma pääoma on samalla tasolla korollisten velkojen kanssa (Alma Talent 2022). Tällaista tilannetta voidaan pitää suhteellisen tasapainoisena. Negatiivinen tunnusluku kuvastaa tilannetta, jossa yrityksen on mahdollisuus maksaa korolliset velat kokonaisuudessaan pois tai yrityksellä ei ole korollisia velkoja lainkaan (Yritystutkimus ry 2017, 71). Tilanteessa, jossa luku on miinusmerkkinen, mutta luvun negatiivisuus johtuu oman pääoman miinusmerkkisyydestä, voidaan tilanteen todeta olevan huono (Yritystutkimus ry 2017, 71).

Suhteellinen velkaantuneisuus on yksi vakavaraisuuden tunnusluvusta. Tunnusluvusta voidaan päätellä, yrityksen velkojen suhde liikevaihtoon, eli sillä mitataan velkojen suhdetta liiketoiminnan laajuuteen (Niskanen & Niskanen 2004, 132).

Suhteellinen velkaantuneisuus =	$\frac{\text{Oikaistun taseen velat - saadut ennakot - rahat ja rahoitusarvopaperit}}{\text{Liikevaihto 12kk}} \times 100$
---------------------------------	--

Kuvio 24: Suhteellisen velkaantuneisuuden laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 70.)

Kuviossa 24 on esitetty tunnusluvun laskentakaava. Tunnusluvulle ei ole määritelty tarkkoja ohjearvoja. Mitä korkeampi tunnusluku on sitä enemmän yritykseltä, vaaditaan hyvää käyttökatetta, jolla voidaan kattaa lainojen hoitokustannukset (Yritystutkimus ry 2017, 70).

Suhteellista velkaantuneisuutta voidaan kuitenkin arvioida, vaikka varsinaisia ohjearvoja ei ole asetettu (Alma Talent 2022). Samalla tavalla kuin aiemmin käsiteltyä nettovelkaantumisasetta, niin suhteellista velkaantuneisuutta tarkastellaan prosenttien kautta. Esimerkkinä voidaan ottaa 100 %, jolloin yrityksellä on velkaa yhtä paljon kuin liikevaihtoa, kirjoitettiin Alma Talentin (2022) tunnuslukuoppaassa. Tunnusluku sopii samalla toimialalla toimivien yritysten vertailuun.

9 Toimeksiantoyrityksen tilinpäätösanalyysi

Tästä alkaa virallinen tilinpäätösanalyysin osuus. Analyysi toteutetaan teoriaosuuden mukaisessa järjestyksessä. Ensimmäisenä käsitellään tuloslaskelmien ja taseiden oikaisut, jotka toimivat analyysin pohjana. Hyvin suoritettavat oikaisut helpottavat analyysin eteenpäin viemistä. Huolella suoritettu oikaisuvaihe takaa tunnuslukujen oikeellisuuden, joka on työlopputuloksen kannalta oleellista.

Virallisten tilinpäätösaineistojen puutteellisuus tai huolimattomuus niiden oikaisemisessa vaikuttaa, siihen kuinka luotettavia analyysin tulokset oikeasti ovat, eli analyysistä voidaan saada väärää informaatiota. Tilinpäätösanalyysin perimmäinen tarkoitus on auttaa toimeksiantoyritystä tekemään päätöksiä sekä päätelmiä aikaisempien vuosien tapahtumista, tällaisessa tapauksessa informaatio ohjaa yritystä mahdollisesta väärään suuntaan valinnoissaan.

Ensimmäisenä tarkastellaan toimeksiantajayrityksen oikaistuja tuloslaskelmia vuosilta 2017-2020. Oikaisujen tarkoituksena on järjestää virallisen tilinpäätöksen luvut siten, että sieltä poistetaan mahdollisesti satunnaiset tuotot ja kulut. Näiden toimenpiteiden ansiosta taloudellisesta tilanteesta saadaan luotettavampi kuva. Toimeksiantoyrityksen analyysi aloitetaan alla esitetystä (kuvioista 25).

Toimeksiantoyrityksen tuloslaskelmat 2017-2020	1.1.2020-31.12.2020	1.11.2018-31.12.2019	1.11.2017-31.10.2018	1.11.2016-31.10.2017
Liikevaihto	718 917,80 €	545 984,05 €	275 960,34 €	248 912,08 €
+ Liiketoiminnan muut tuotot		154,29 €	- €	- €
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	718 917,80 €	546 138,33 €	275 960,34 €	248 912,08 €
- Aine- ja tarvikekäyttö	- 5 232,64 €	- 379,49 €	- 2 739,21 €	- 1 698,68 €
- Ulkopuoliset palvelut	- €	- €	- 2 035,00 €	- 8 371,50 €
- Henkilöstökulut	- 220 649,73 €	- 226 063,18 €	- 126 521,98 €	- 103 005,41 €
- Laskennallinen palkkakorjaus		- €	- €	- €
- Liiketoiminnan muut kulut	- 343 279,84 €	- 261 833,11 €	- 136 674,62 €	- 100 802,17 €
+/- Valmisteveraston lisäys/vähennys	- €	- €	- €	- €
= KÄYTTÖKATE	149 755,59 €	57 862,55 €	7 989,53 €	35 034,32 €
Suunnitelman mukaiset poistot	- 16 428,89 €	- 9 150,84 €	- 2 009,54 €	- 2 253,89 €
- Arvonlumentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	- €	- €	- €	- €
- Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	- €	- €	- €	- €
= LIIKETULOS	133 326,70 €	48 711,71 €	5 979,99 €	32 780,43 €
+ Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	- €	- €		
+ Muut korko- ja rahoitustuotot	1 125,38 €	3 882,51 €	41,79 €	8,16 €
- Korkokulut ja muut rahoituskulut	- 8 005,54 €	- 4 894,08 €	- 3 959,27 €	- 63,73 €
- Kurssierot	- €	- €		
- Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	- €	- €		
- Välittömät verot	- 23 437,00 €	- 13 079,14 €	881,98 €	6 524,65 €
=NETTOTULOS	103 009,54 €	34 621,00 €	2 944,49 €	26 200,21 €
+ Satunnaiset tuotot	72 008,99 €			
- Satunnaiset kulut	- 88 919,09 €			
= KOKONAISTULOS	86 099,44 €	34 621,00 €	2 944,49 €	26 200,21 €
+/- Poistoeron lisäys/vähennys	- €	- €	- €	- €
+/- Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	- €	- €	- €	- €
+ Laskennallinen palkkakorjaus	- €	- €	- €	- €
+/- Käyvän arvon muutokset	- €	- €	- €	- €
+/- Muut tuloksen oikaisut	- €	- €	- €	- €
=TILIKAUDEN TULOS	86 099,44 €	34 621,00 €	2 944,49 €	26 200,21 €

Kuvio 25: Toimeksiantoyrityksen oikaistut tuloslaskelmat vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 25 on esitetty toimeksiantajan oikaistut tuloslaskelmat vuosilta 2017-2020. Kolmen ensimmäisen tilikauden ajalta oikaisuja ei tarvinnut tehdä, luvut on lähinnä järjestelty uudestaan virallisten tilinpäätösten pohjalta. Tilikausi, joka on alkanut marraskuussa 2018 ja kestänyt joulukuuhun 2019 osalta jouduttiin tekemään pieniä muutoksia. Tämä edellä mainittu tilikausi poikkesi pituudeltaan muista, joten tilikauden luvut laskettiin vastaamaan 12 kuukauden pituisia tilikausia.

Viimeisin tilikausi vuonna 2020 oli poikkeus muihin tilikausiin verrattuna, kuten voidaan kuviossa 25 huomata, niin siellä esiintyy satunnaiset tuotot ja kulut. Nämä erät ovat kertaluontoisia kehitystukia, joita yritys on saanut oman toiminnan kehittämiseen. Kertaluontoisuuden vuoksi niitä ei esitetä liiketoiminnan muissa tuotoissa, kuten jo aiemmin tuloslaskelman oikaisusta on kerrottu. Toimeksiantoyrityksen kirjanpito-ohjelmasta saatiin yksityiskohtainen laskentakohde-raportti, jossa on eriteltyinä ne kulut, jotka kohdistuvat tähän satunnaiseen tuottoon. Tämän osalta tuloslaskelman kuluja on myös oikaistu, ja ne esitetään satunnaisten kulujen kohdassa.

Tuloslaskelman oikaiseminen oli melko yksinkertaista, koska suuria muutoksia ei tullut ja ne kohdat, joissa oikaisuja jouduttiin tekemään, pystyttiin kivuttomasti suorittamaan riittävien tietojen ja raporttien johdosta. Tuloslaskelman muutoksia sekä vuosittaista kehitystä tullaan analysoimaan jäljempänä. Seuraavaksi tarkastellaan toimeksiantoyrityksen taseiden oikaisuja.

Taseisen oikaiseminen aloitetaan vastaavaa-puolen oikaisuilla. Opinnäytetyössä on jo aiemmin kuvattu taseen oikaisuja. Oikaisut koostuvat hyvin pitkälti taseenerien yhdistelemisestä. Nämä yhdistelyt suoritetaan, jotta analysoitava data on vertailukelpoista ja antaa riittävän sekä oikean kuvan tilinpäätöshetkellä yrityksen tilanteesta. (Kuviossa 26) on kuvattu toimeksiantoyrityksen taseen oikaisut vuosilta 2017-2020. Tässä opinnäytetyössä taseen oikaiseminen oli yksinkertaista ja kuten todettu se koostui erien uudelleen järjestelemisestä.

Toimeksiantoyrityksen oikaistut taseet vuosilta 2017-2020	31.10.2017	31.10.2018	31.12.2019	31.12.2020
VASTAAVAA	86 071,12 €	197 423,62 €	422 675,98 €	470 804,60 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	15 911,67 €	88 675,00 €	268 227,33 €	267 828,04 €
Aineettomat hyödykkeet	7 330,00 €	2 544,00 €	32 431,53 €	29 681,95 €
Aineelliset hyödykkeet	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Koneet ja kalusto	3 581,67 €	4 131,00 €	11 632,29 €	11 722,09 €
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00 €	0,00 €	4 266,00 €	4 424,00 €
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset	5 000,00 €	82 000,00 €	219 897,51 €	222 000,00 €
Leasingomaisuus	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
VAIHTUVAT VASTAAVAT	70 159,45 €	108 748,62 €	154 448,65 €	202 976,56 €
Vaihto-omaisuus	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Lyhytaikaiset saamiset	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Myyntisaamiset	39 443,08 €	60 805,33 €	91 540,65 €	100 494,89 €
Lainasaamiset	0,00 €	3 185,44 €	0,00 €	2 000,00 €
Siirtosaamiset	2 963,53 €	19 598,00 €	23 207,19 €	20 819,53 €
Rahat ja rahoitusarvopaperit	27 752,84 €	25 159,85 €	39 700,81 €	79 662,14 €
VASTAAVAA YHTEENSÄ	86 071,12 €	197 423,62 €	422 675,98 €	470 804,60 €

Kuvio 26: Taseen vastaavaa-puolen oikaisut vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Virallinen tase on huomattavasti kattavampi, kuin oikaistu tase, mutta analysoitiin kuviossa 26 esitetty oikaistu tase on selkeämpi. Tämän työn osalta taseen erät eivät sisältäneet sellaisia eriä, jotka olisivat vaatineet oikaisuita. Kuviossa 26 on nähtävillä vuosien 2017-2020 kehitys, mutta kuten tuloslaskelman osalta, niin myös taseen tarkempi sisältö tullaan analysoimaan työn edetessä.

Vastattavaa-puolen oikaisut olivat myös hyvin yksinkertaiset ja lähinnä eriä vain uudelleen järjesteltiin. Taseen oikaiseminen on kuitenkin tärkeää ja siksi taseen molempien puolien oikaisut on tuotu selkeästi tässä kohdassa esille.

Toimeksiantoyrityksen oikaistut taseet vuosilta 2017-2020	31.10.2017	31.10.2018	31.12.2019	31.12.2020
VASTATTAVAA	86 071,12 €	197 423,62 €	422 675,98 €	470 804,60 €
OMA PÄÄOMA				
Taseen oma pääoma yhteensä	35 784,72 €	38 729,22 €	139 287,20 €	139 152,17 €
Poistoero ja varaukset yhteensä	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Oman pääoman oikaisut	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	35 784,72 €	38 729,22 €	139 287,20 €	139 152,17 €
VIERAS PÄÄOMA	0,00 €	93 333,28 €	59 999,79 €	59 999,68 €
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00 €	93 333,28 €	59 999,79 €	59 999,68 €
Laskennallinen verovelka	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Pakolliset varaukset	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Leasingvastuut	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	50 286,40 €	65 361,12 €	223 388,99 €	271 652,75 €
Korolliset lyhytaikaiset velat	0,00 €	0,00 €	10 000,08 €	11 666,76 €
Saadut ennakot	0,00 €	0,00 €	0,00 €	700,00 €
Ostovelat	3 306,59 €	1 552,03 €	30 982,83 €	30 372,38 €
Muut velat	34 538,72 €	50 060,95 €	48 823,67 €	157 970,96 €
Siirtovelat	12 441,09 €	13 748,14 €	133 582,41 €	70 942,65 €
OIKAISTU VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	50 286,40 €	158 694,40 €	283 388,79 €	331 652,43 €
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	86 071,12 €	197 423,62 €	422 675,98 €	470 804,60 €

Kuvio 27: Taseen vastattavaa-puolen oikaisut vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 27 on kuvattu taseen vastattavaa-puolen oikaisut. Omaan pääomaan on yhdistetty tilikausien voitot, jotka virallisessa taseessa esitetään erillään. Pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta on eritelty seuraavalla tilikaudella erääntyvät lyhennyserät korolliset lyhytaikaiset velat kohdassa. Tämä erittely kylläkin esiintyy myös virallisessa taseessa.

Suuria muutoksia on taseen sisällössä huomattavissa kuvioissa 26 ja 27 ja vuosien kehitys on ollut melko suurta taseen molempien puolien osalta. Näiden edellä tehtyjen oikaisujen avulla voidaan varmistaa tunnuslukujen analysoinnin onnistuminen. Johdonmukainen työskentely antaa mahdollisuuden onnistua analysoinnissa ja lopputulos on luotettava, jonka avulla voidaan tehdä suuriakin päätöksiä liiketoiminnan eteenpäin viemiseksi. Tämän osuuden jälkeen lähde-tään tarkemmin analysoimaan vuosien 2017-2020 kehitystä eri menetelmien avulla, joiden pohjana toimii edellä esitetyt oikaistu tuloslaskelma sekä oikaistu tase. Ensimmäisenä käsitellään prosenttilukumuotoisia tilinpäätöksiä.

9.1 Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen analyysi

Ensimmäisenä analysointi menetelmänä on prosenttilukumuotoinen tilinpäätös. Opinnäyte-työssä taustoitettiin prosenttilukumuotoista analyysia. Aiempaan tekstiin viitaten, prosenttilu- kumuotoisessa analyysissa ensiksi tuloslaskelma muutetaan prosenttimuotoiseksi, vertailemalla lukuja aina tilikauden liikevaihtoon. Tuloslaskelman jälkeen taseen muuttaminen prosenttilu- kumuotoiseksi tapahtuu vertailemalla lukuja taseen loppusummaan. Tällä analysointi menetel- mällä saadaan kokonaiskuva, kuinka monta prosenttia tarkasteltava tuloslaskelman tai taseen erä on kokonaisliikevaihdosta tai taseen loppusummasta.

Prosenttilukumuotoisen tuloslaskelman esittäminen useamman vuoden ajalta antaa kattavan kuvan siitä, miten tietyt tuloslaskelman erät ovat vuosien aikana kehittyneet. Tuloslaskelma kertoo, mihin yrityksen tuotot ovat tilikauden aikana käytetty, joten niiden analysointi on tärkeää, jotta epäoleellisia kuluja voidaan esimerkiksi karsia. Lähdetään tarkastelemaan ensimmäisenä prosenttilukumuotoista tuloslaskelmaa vuosilta 2017-2020, jonka jälkeen analysoidaan tase samalta ajanjaksolta.

Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoiset tuloslaskelmat 2017-2020	1.11.2016-31.10.2017	1.11.2017-31.10.2018	1.11.2018-31.12.2019	1.1.2020-31.12.2020
Liikevaihto	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
+ Liiketoiminnan muut tuotot	0,00 %	0,00 %	0,03 %	0,00 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100,00 %	100,00 %	100,03 %	100,00 %
- Aine- ja tarvikkeiden käyttö	0,68 %	0,99 %	0,07 %	0,73 %
- Ulkopuoliset palvelut	3,36 %	0,74 %	0,00 %	0,00 %
- Henkilöstökulut	41,38 %	45,85 %	41,40 %	30,69 %
- Laskennallinen palkkakorjaus	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
- Liiketoiminnan muut kulut	40,50 %	49,53 %	47,96 %	47,75 %
+/- Valmisteveraston lisäys/vähennys	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
= KÄYTTÖKATE	14,07 %	2,90 %	10,60 %	20,83 %
Suunnitelman mukaiset poistot	0,91 %	0,73 %	1,68 %	2,29 %
- Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
- Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
= LIIKETULOS	13,17 %	2,17 %	8,92 %	18,55 %
+ Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
+ Muut korko- ja rahoitustuotot	0,00 %	0,02 %	0,71 %	0,16 %
- Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,03 %	1,43 %	0,90 %	1,11 %
- Kurssierot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
- Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
- Välittömät verot	2,62 %	0,32 %	2,40 %	3,26 %
= NETTOTULOS	10,53 %	1,07 %	6,34 %	14,33 %
+ Satunnaiset tuotot	0,00 %	0,00 %	0,00 %	10,02 %
- Satunnaiset kulut	0,00 %	0,00 %	0,00 %	12,37 %
= KOKONAISTULOS	10,53 %	1,07 %	6,34 %	11,98 %
+/- Poistoeron lisäys/vähennys	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
+/- Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
+ Laskennallinen palkkakorjaus	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
+/- Käyvän arvon muutokset	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
+/- Muut tuloksen oikaisut	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
= TILIKAUDEN TULOS	10,53 %	1,07 %	6,34 %	11,98 %

Kuvio 28: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoiset tuloslaskelmat vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 28 on esitetty vuosien 2017-2020 tuloslaskelma, jotka on muutettu prosenttilukumuotoisiksi. Lähdetään tarkastelemaan tuloslaskelman erä kerallaan ja vertaillaan kehitystä vuosien ajalta. Ensimmäisenä voidaan todeta, että toimeksiantajan toiminta, joka on palvelutoimintaa ei sisällä juurikaan aine- ja tarvikeostoja. Niiden osuus liikevaihdosta on ollut jokaisen vuoden osalta alle prosentin. Analysointi ajankohdan ensimmäisinä vuosina on myöskin käytetty hieman ulkopuolisia palveluita.

Huomattavin erä, joka toistuu tilikausien aikana, on henkilöstökulut. Henkilöstökulut ovat olleet 40 %:n luokkaa tilikausittain. Tilikaudella 2020 henkilöstökulut ovat laskeneet, kun verrataan liikevaihtoon, mutta tätä selittää liikevaihdon suurempi kasvu kyseisen tilikauden aikana. Liiketoiminnan muut kulut yhteensä ovat myös merkittävä erä, jokaisella tilikaudella. Oikaisuista tuloslaskelmista voidaan katsoa euromääräisenä tuota muutosta, mutta johtopäätöksensä voidaan pitää sitä, että mitä suuremmaksi liiketoiminta kasvaa, sitä enemmän myös lähtökohdaisesti kuluja tulee. Käyttökate kehitys on ollut hyvä. Ensimmäisen vuoden jälkeen on tullut notkahdus, mutta tämän jälkeen käyttökate on lähtenyt uudestaan selkeään nousuun.

Liikevaihdon kasvun myötä, on siis kulutkin kasvaneet. Kulut ovat kuitenkin kasvaneet suhteessa liikevaihtoon verrattain hyvin, koska liiketulosta on jokaisen tilikauden aikana syntynyt. Vuonna 2017 liiketulos on ollut 13,17 %, mutta seuraavana kahtena vuonna liikevoitto on laskenut huomattavasti. Näistä luvuista voidaan todeta, että liikevaihto on kasvanut hitaammin suhteessa kasvaneisiin kuluihin. Tilanne on taas korjaantunut tilikaudella 2020, jolloin liikevoitto on korkeimmillaan näiden neljän vuoden aikana. Liikevaihtoa on saatu kasvatettu reippaasti, kun taas kulujen kasvaminen suhteessa liikevaihtoon on pysynyt maltillisempänä.

Rahoituskuluja on kasvavan yrityksen liiketoiminnassa usein nähtävillä, koska nuori yritys joutuu usein, miten turvautumaan vieraaseen pääomaan, kun liiketoiminnan kasvu tavoitellaan. Nämä kulut ovat kuitenkin pysyneet maltillisina tarkastelujakson aikana. Satunnaisia eriä ei muilla tilikausilla ollut paitsi vuoden 2020 aikana. Näiden satunnaisten tuottojen ja kulujen erotus on esitetty kuviossa 28. Satunnaiset tuotot ja kulut vaikuttivat jonkin verran vuoden 2020 kokonaistulokseen. Satunnaiset tuotot olivat 10,02 % ja niitä vastaavat kulut olivat 12,37% liikevaihdosta. Prosentuaalinen vaikutus näillä oli 2,35 %, kun tarkastellaan nettotuloksen ja kokonaistuloksen erotusta. Tuloverojen osalta ei suurempia huomioita tehty.

Tilikauden voittojen osalta voidaan todeta, että ensimmäinen ja viimeinen tarkasteltava tilikausi ovat olleet hyviä, mutta kahden välissä olevan tilikauden osalta tilanne on ollut heikompi. Tämä tilanne kuitenkin selittyy sillä, että tilikausien 2018 ja 2019 aikana on tehty paljon hankintoja ja henkilöstö parannuksia, joiden avulla toimeksiantoyritys pyrkii kasvattamaan liiketoimintaa. Kahden heikomman vuoden jälkeen, kun tarkastellaan vuoden 2020 lukuja, voidaan todeta aikaisempien vuosien aikana tehtyjen päätöksien kannattaneen. Yritystoimintaan liittyy aina riskejä, mutta niitä pitää olla valmis ottamaan, jos liiketoimintaa halutaan viedä eteenpäin. Seuraavaksi käsitellään prosenttilukumuotoista tasetta vuosilta 2017-2020. Prosenttilukumuotoisessa taseessa, taseen eriä verrataan taseen loppusummaan.

Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen tase vuosilta 2017-2020	31.10.2017	31.10.2018	31.12.2019	31.12.2020
VASTAAVAA	100 %	100 %	100 %	100 %
PYSYVÄT VASTAAVAT	100 %	45 %	63 %	57 %
Aineettomat hyödykkeet	9 %	1 %	8 %	6 %
Aineelliset hyödykkeet	0 %	0 %	0 %	0 %
Koneet ja kalusto	4 %	2 %	3 %	2 %
Muut aineelliset hyödykkeet	0 %	0 %	1 %	1 %
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset	6 %	42 %	52 %	47 %
Leasingomaisuus	0 %	0 %	0 %	0 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	82 %	55 %	37 %	43 %
Vaihto-omaisuus	0 %	0 %	0 %	0 %
Lyhytaikaiset saamiset	0 %	0 %	0 %	0 %
Myyntisaamiset	46 %	31 %	22 %	21 %
Lainasaamiset	0 %	2 %	0 %	0 %
Siirtosaamiset	3 %	10 %	5 %	4 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	32 %	13 %	9 %	17 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %

Kuvio 29: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastaavaa-puoli vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Yllä esitetty kuvioissa 29 ja myöhemmin esitettyssä (kuviossa 30) on kuvattu toimeksiantajayrityksen taseen kehitystä tarkastelu vuosilta 2017-2020. Kuviossa 29 on esitetty taseen vastaavaa-puoli, jossa esitetään yrityksen varat. Ensimmäisellä tarkasteluun valitulla tilikaudella 2017, voidaan huomata, että toimeksiantoyrityksen vaihtuvat vastaavat ovat olleet huomattavasti pysyviä vastaavia suuremmat. Tätä voidaan pitää hyvänä asiana, koska silloin yrityksellä on ollut huomattavasti enemmän helpommin rahaksi muutettavaa omaisuutta.

Kuvion 29 mukaisesti vastaavaa-puolella esitettävien pysyvien ja vaihtuvien vastaavien tilanne on tasoittunut seuraavien kolmen tilikauden aikana. Yritys on hankkinut sijoituksia ja muuta omaisuutta. Pysyvät-vastaavat ovat muuten pysyneet tilikausien aikana melko muuttumattomina, paitsi edellä mainittujen sijoitusten osalta. Vaihtuvissa vastaavissa hallitsevina eriä on tilikausien aikana ollut rahat ja arvopaperisaamiset sekä myyntisaamiset.

Myyntisaamisten prosentuaalinen määrä näyttäisi olevan laskussa, mutta kun tarkastellaan aiemmin kuviossa 26 esitettyjä euromääräisiä lukuja, voidaan huomata, että tilanne ei ole tämä. Myyntisaamiset ovat kasvaneet, mutta samalla myös taseen loppusumma on kasvanut, ja tästä loppusummasta myyntisaamisten osuus on laskenut. Yrityksen rahavarat eivät ole suuremmin laskeneet tilikausien välillä. Rahoille ja arvopapereille on tapahtunut samankaltainen kehitys kuin myyntisaamisille. Kokonaisuutena voidaan todeta, että tarkastelu ajanjakson aikana vaihtuvat vastaavat ovat laskeneet, pysyvien vastaavien nousun takia, eli helposti rahaksi muutettavat erät eivät ole enää niin hallitsevassa osassa vastaavaa-puolella.

Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen tase vuosilta 2017-2020	31.10.2017	31.10.2018	31.12.2019	31.12.2020
VASTATTAVAA	100 %	100 %	100 %	100 %
OMA PÄÄOMA	0 %	0 %	0 %	0 %
Taseen oma pääoma yhteensä	42 %	20 %	33 %	30 %
Poistoero ja varaukset yhteensä	0 %	0 %	0 %	0 %
Oman pääoman oikaisut	0 %	0 %	0 %	0 %
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	42 %	20 %	33 %	30 %
VIERAS PÄÄOMA	0 %	47 %	14 %	13 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0 %	47 %	14 %	13 %
Laskennallinen verovelka	0 %	0 %	0 %	0 %
Pakolliset varaukset	0 %	0 %	0 %	0 %
Leasingvastuut	0 %	0 %	0 %	0 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	58 %	33 %	53 %	58 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	0 %	0 %	2 %	2 %
Saadut ennakot	0 %	0 %	0 %	0 %
Ostovelat	4 %	1 %	7 %	6 %
Muut velat	40 %	25 %	12 %	34 %
Siirtovelat	14 %	7 %	32 %	15 %
OIKAISTU VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	58 %	80 %	67 %	70 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %

Kuvio 30: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa-puoli vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 30 on esitetty toimeksiantoyrityksen vastattavaa-puoli. Tilikaudella 2017 vieras pää-oma koostuu ainoastaan lyhytaikaisesta velasta. Seuraavina tilikausina yritys on ottanut pitkäaikaista vierasta pääomaa, mutta se on tapahtunut maltillisesti. Näiden pitkäaikaisten lainojen takia, myös taseen pääomarakenne on muuttunut. Ensimmäisellä tilikaudella vieras pääoma oli 58 % ja oma pääoma 42 %. Oma pääoma on tämän tilikauden jälkeen laskenut selkeästi. Lasku on suurimmillaan 22 %, mutta lähtenyt pieneen nousuun kuitenkin tämän isomman laskun jälkeen. Voidaan todeta, että toimeksiantoyrityksellä on enemmän velkaa kuin omaa pääomaa.

9.2 Toimeksiantoyrityksen trendianalyysi

Seuraavana analysointi menetelmänä on trendianalyysi. Trendianalysista on kerrottu aiemmin tässä opinnäytetyössä. Tähän viitaten, trendianalysissa on tarkoitus ottaa vertailu vuodeksi toimeksiantoyrityksen tilikausi 2017, joka on tarkastelujakson ensimmäinen ajanjakso. Tähän ajanjaksoon lähdetään vertaamaan seuraavia tilikausia. Trendianalysin ensimmäisen tarkastelu jakson lukujen arvo on 100. Tähän lukuun lähdetään vertaamaan seuraavia tilikausia. Analyysi kertoo, montako prosenttia seuraavien tilikausien luvut ovat vertailu vuoden luvusta.

Toimeksiantoyrityksen trendianalyysi vuosilta 2017-2020	1.11.2016- 31.10.2017	1.11.2017- 31.10.2018	1.11.2018- 31.12.2019	1.1.2020- 31.12.2020
Liikevaihto	100 %	111 %	219 %	289 %
+ Liiketoiminnan muut tuotot	100 %	0 %	0 %	0 %
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	100 %	111 %	219 %	289 %
- Aine- ja tarvikekäyttö	100 %	161 %	22 %	308 %
- Ulkopuoliset palvelut	100 %	24 %	0 %	0 %
- Henkilöstökulut	100 %	123 %	219 %	214 %
- Laskennallinen palkkakorjaus	100 %	0 %	0 %	0 %
- Liiketoiminnan muut kulut	100 %	136 %	260 %	341 %
+/- Valmisteveraston lisäys/vähennys	100 %	0 %	0 %	0 %
= KÄYTTÖKATE	100 %	23 %	165 %	427 %
Suunnitelman mukaiset poistot	100 %	89 %	406 %	729 %
-Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	100 %	0 %	0 %	0 %
- Vaihuttuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	100 %	0 %	0 %	0 %
= LIIKETULOS	100 %	18 %	149 %	407 %
+ Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	100 %	0 %	0 %	0 %
+ Muut korko- ja rahoitustuotot	100 %	512 %	47580 %	13791 %
- Korkokulut ja muut rahoituskulut	100 %	6213 %	7679 %	12562 %
- Kurssierot	100 %	0 %	0 %	0 %
- Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	100 %	0 %	0 %	0 %
- Välittömät verot	100 %	14 %	200 %	359 %
=NETTOTULOS	100 %	11 %	132 %	393 %
+ Satunnaiset tuotot	100 %	0 %	0 %	0 %
- Satunnaiset kulut	100 %	0 %	0 %	0 %
= KOKONAISTULOS	100 %	11 %	132 %	329 %
+/- Poistoeron lisäys/vähennys	100 %	0 %	0 %	0 %
+/- Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	100 %	0 %	0 %	0 %
+ Laskennallinen palkkakorjaus	100 %	0 %	0 %	0 %
+/- Käyvän arvon muutokset	100 %	0 %	0 %	0 %
+/- Muut tuloksen oikaisut	100 %	0 %	0 %	0 %
=TILIKAUDEN TULOS	100 %	11 %	132 %	329 %

Kuvio 31: Toimeksiantoyrityksen tuloslaskelman trendianalyysi vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 31 on esitetty toimeksiantoyrityksen tuloslaskelman trendianalyysi vuosilta 2017-2020. Trendianalysissa vertailukautena on vuosi 2017 ja siihen verrataan vuosia 2018-2020. Tarkasteltaessa kuviota 31 voidaan todeta, että liikevaihto on kasvanut jokaisena tilikautena. Kasvu on ollut maltillinen tilikaudella 2018, jonka jälkeen kasvu on huomattavaa. Tämä on voitu todeta jo euromääräisiä tuloslaskelmia tarkasteltaessa.

Liikevaihdon kasvun lisäksi kulutkin ovat kasvaneet. Muutamana tilikautena osa kuluista laske-
nut, mutta suurimmat kuluerät liiketoiminnan muut kulut ja henkilöstö kulut ovat kasvaneet
merkittävästi vertailuvuoteen verrattuna. Käyttökate on kasvanut vertailujakson aikana, poik-
keuksena on tilikausi 2018. Käyttökate oli vuonna 2018 23 %. Tilikauden 2020 aikana käyttökate
on noussut 427 % verrattuna tilikauteen 2017.

Aiemmin jo huomattiin kuviosta 26, että pysyvät vastaavat ovat kasvaneet tilikausien aikana,
eli näiden hankintojen johdosta myös toimeksiantoyrityksen poistot on kasvaneet. Käyttökate-
teen tavoin liiketulos on myös kehittynyt samalla tavalla. Tilikaudella liiketuloksessa on selkeää
lasku, mutta kehitys on seuraavien tilikausien aikana ollut positiivinen. Tilikaudella 2019 liike-
tulos on 149 % suhteessa vertailu tilikauteen. Tilikaudella 2020 kasvu on ollut vieläkin suurempi,
koska liiketulos on 407 %, kun verrataan tilikauteen 2017.

Rahoitus- ja korkotuotot ovat kasvaneet, mutta samalla myös rahoitus- sekä korkokulut ovat
suurentuneet. Välittömällä veroilla on samanlainen kehityssuunta, kuin edellä käsittelyillä ku-
luilla. Nettotuloksen kehitys on myös positiivinen. Kehitys on identtinen liiketuloksen kanssa.
Kuviossa 16 tilikauden 2019 kohdalla on punaisella merkitty liiketoiminnan muut tuotot 0 %.
Tilikaudella oli liiketoiminnan muita tuottoja, mutta niitä ei pystytty laskemaan, koska vertai-
luvuoden luku oli 0. Sama tilanne on myös tilikauden 2020 satunnaisilla tuotoilla ja - kuluilla.
Vertailukohtaa ei ole saatavilla ja luvulla 0 ei voida jakaa. Kuviossa 25. on esitetty näiden erien
euromääräinen kehitys vuosina 2017-2020.

Toimeksiantoyrityksen taseen trendianalyysi vuosilta 2017-2020	31.10.2017	31.10.2018	31.12.2019	31.12.2020
VASTAAVAA	100 %	229 %	491 %	547 %
PYSYVÄT VASTAAVAT	100 %	557 %	1686 %	1683 %
Aineettomat hyödykkeet	100 %	35 %	442 %	405 %
Aineelliset hyödykkeet	100 %	0 %	0 %	0 %
Koneet ja kalusto	100 %	115 %	325 %	327 %
Muut aineelliset hyödykkeet	100 %	0 %	0 %	0 %
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset	100 %	1640 %	4398 %	4440 %
Leasingomaisuus	100 %	0 %	0 %	0 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	100 %	155 %	220 %	289 %
Vaihto-omaisuus	100 %	0 %	0 %	0 %
Lyhytaikaiset saamiset	100 %	0 %	0 %	0 %
Myyntisaamiset	100 %	154 %	232 %	255 %
Lainasaamiset	100 %	0 %	0 %	0 %
Siirtosaamiset	100 %	661 %	783 %	703 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	100 %	91 %	143 %	287 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 %	229 %	491 %	547 %
VASTATTAVAA	229 %	491 %	547 %	0 %
OMA PÄÄOMA				
Taseen oma pääoma yhteensä	100 %	108 %	389 %	389 %
Poistoero ja varaukset yhteensä	100 %	0 %	0 %	0 %
Oman pääoman oikaisut	100 %	0 %	0 %	0 %
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	100 %	108 %	389 %	389 %
VIERAS PÄÄOMA	100 %	0 %	0 %	0 %
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	100 %	0 %	0 %	0 %
Laskennallinen verovelka	100 %	0 %	0 %	0 %
Pakolliset varaukset	100 %	0 %	0 %	0 %
Leasingvastuut	100 %	0 %	0 %	0 %
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100 %	130 %	444 %	540 %
Korolliset lyhytaikaiset velat	100 %	0 %	0 %	0 %
Saadut ennakot	100 %	0 %	0 %	0 %
Ostovelat	100 %	47 %	937 %	919 %
Muut velat	100 %	145 %	141 %	457 %
Siirtovelat	100 %	111 %	1074 %	570 %
OIKAISTU VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	100 %	316 %	564 %	660 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 %	229 %	491 %	547 %

Kuvio 32: Toimeksiantoyrityksen taseen trendianalyysi vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksi-
antoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Yllä olevassa kuviossa 32 käsitellään seuraavaksi toimeksiantoyrityksen taseen trendianalyysi. Taseen trendianalyyssissa on esitetty punaisella tunnusluvut, joiden laskeminen ei onnistunut. Laskennan onnistumiseen vaikutti vertailuvuoden tunnuslukujen arvot. Arvot olivat nolla, joten vertailua ei voitu suorittaa. Näiden lukujen kehitystä voidaan tarkastella kuvioissa 26 ja 27, joissa on esitetty euromääräiset taseet. Taseen trendianalyyssissa vertailu vuotena on 2017, johon verrataan tuloslaskelman tavoin vuosia 2018-2020.

Tarkastellaan ensiksi taseen vastaavaa-puolen kehitystä. Kuviosta 31 voidaan huomata, että pysyvät vastaavat ovat kasvaneet selvästi. Erityisesti sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset ovat kasvaneet. Koneisiin ja kalustoon on investoitu myös tilikausien aikana. Niiden kehitys on kuitenkin ollut maltillisempaa kuin muiden pysyvien vastaavien erien.

Vaihtuvissa vastaavissa myyntisaamisten kehitys on ollut maltillista. Myyntisaamisten kehitys vuosina 2018-2020 on ollut 154-255 % verrattuna vuoteen 2017. Lainasaamisten kehitystä ei voida trendianalyyssissa esittää, koska vertailu vuoden luku on nolla. Siirtosaamiset ovat kasvaneet huomattavasti. Niin ikään rahat ja arvopaperisaamiset ovat kasvaneet. Tilikaudella 2020 rahat ja arvopaperisaamiset ovat 287 % suhteessa vuoteen 2017.

Kuviossa 31 esitetään vastattavaa-puolen kehitys. Oman pääoman kehitys on positiivista. Vuonna 2018 oman pääoman kehitys on ollut maltillisempaa. Oma pääoma oli 108 % suhteessa vuoteen 2017. Tilikausien 2019 ja 2020 kasvu suurempaa. Näiden kahden tilikauden aikana oma pääoma on 389 % vertailu vuoteen verrattuna. Vieraan pääoman kehitystä tarkastellaan seuraavaksi. Pitkäaikaista vierasta pääomaa ei voida analysoida, koska vertailuvuoden luku on nolla. Euromääräistä kehitystä voidaan seurata kuviossa 27. Kokonaisuudessa vieras pääoma on kasvanut huomattavasti vertailujakson aikana. Poikkeuksena tässä on ostovelkojen kehitys vuonna 2018. Ostovelat laskivat silloin ja olivat 45 % suhteessa vuoteen 2017.

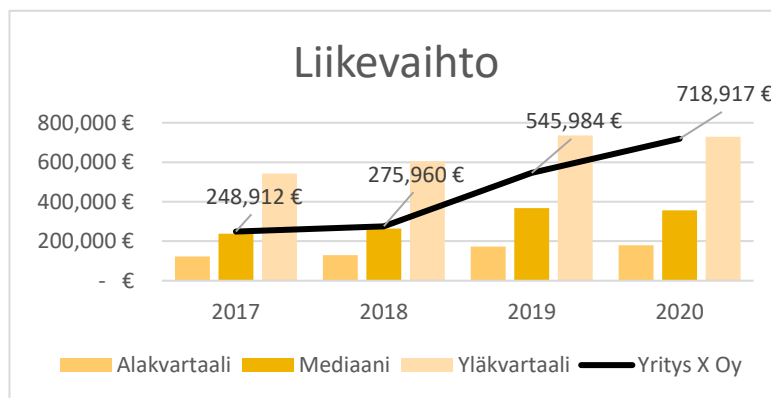
Liiketoiminnan kehittyminen ja kasvaminen ovat syitä näiden lukujen kehityssuuntiin. Investoinnit henkilöstöön ja toimiviin työkaluihin näkyvät pysyvien vastaavien sekä vieraan pääoman kasvuissa. Kuitenkin oma pääoma on myös kasvanut, eli pelkästään velkarahalla toimintaa ei ole rahoitettu, vaan tulosta on pystytty tilikausien aikana tekemään. Kehityssuunta on positiivinen ja tulevaisuuden näkymät ovat hyvät näiden lukujen perusteella.

10 Toimeksiantoyrityksen tunnuslukuanalyysi ja toimiala vertailu

Analysoidaan toimeksiantoyrityksen taloudellista tilannetta tunnuslukujen avulla. Vertaillaan toimeksiantoyrityksen tunnuslukuja vuositasolla. Samalla tehdään vertailua toimialan alakvartaalin, mediaanin ja yläkvartaalin avulla, kuinka toimeksiantoyrityksen taloudellinen tilanne on kehittynyt verrattuna muihin toimialalla toimiviin yrityksiin.

Analyysiin valittiin lopulta 10 tunnuslukua maksuvalmiuden, vakavaraisuuden sekä kannattavuuden näkökulmasta. Tunnuslukujen sekä Yritystutkimus ry:n laatimien ohjeiden avulla pyritään saamaan kattava kuva taloudellisesta tilanteesta ja sen kehityksestä. Toimialan tunnusluvut saatiin Finnveran tuottamasta yritysten tilinpäätöstilastoista. Kaikkia toimeksiantoyrityksen taloudellisen tilanteen selvittämiseksi valittuja tunnuslukuja ei ollut käsitelty toimialan osalta. Tässä analyysi osiossa osa tunnusluvuista käsittelee ainoastaan toimeksiantoyritystä ja osassa tehdään vertailua toimialaan.

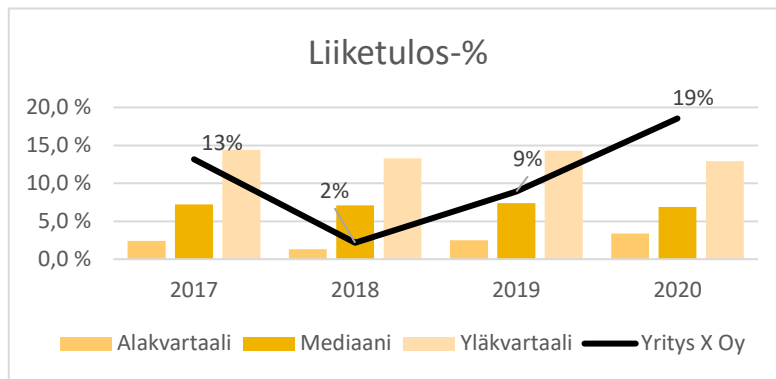
Yhdistelmäkaavioissa toimeksiantoyritys on esitetty viivana ja havainnointia tarkentamaan kaaviossa esitetään toimeksiantoyrityksen tunnuslukujen arvot - euromääräisinä, prosentteina tai lukuina. Yhdistelmäkaaviossa pylväät kuvaavat toimialan tunnuslukuja. Luvut esitetään suuruusjärjestyksessä seuraavasti: alakvartaali, mediaani ja yläkvartaali. Lähdetään liikenteeseen liikevaihdon kehitystä tarkastelevalla tunnusluvulla.

Kuvio 33: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan liikevaihdon kehitys vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 33 on esitetty toimeksiantoyrityksen sekä toimialan liikevaihdon kehitys vuosina 2017-2020. Sitä tarkasteltaessa voidaan huomata toimeksiantoyrityksen liikevaihdon kasvaneen huomattavasti. Vuonna 2017 liikevaihto on ollut noin 248 000 euroa, joka on vastaa toimialan mediaania samana vuonna. Sama trendi on jatkunut vuonna 2018, kun liikevaihto on pysynyt toimialan mediaanin tasolla.

Vertailtaessa tarkastelujakson ensimmäistä ja viimeistä tilikautta kasvu on ollut yli 450 000 euroa. Kuviossa 33 voidaan todeta, että liikevaihto on kasvanut vuonna 2019 lähelle toimialan yläkvartaalia. Vuonna 2020 liikevaihto oli 718 917 euroa, jolloin se kohosi toimialan yläkvartaalin tasolle. Liikevaihdon kasvusta voidaan päätellä, että liiketoiminnan kasvattaminen on onnistunut ja yritys on pystynyt saamaan lisää asiakkaita. Panostukset markkinointiin sekä osamiseen luo yritykselle hyvät edellytykset jatkossakin kasvaa ja kehittyä.

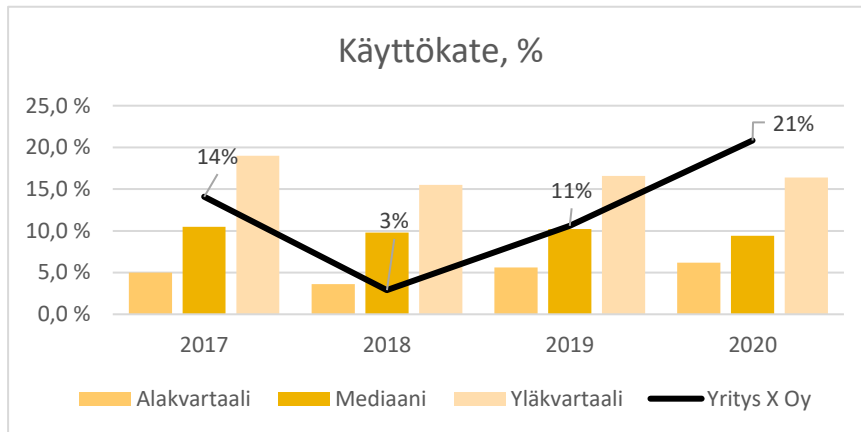

Kuvio 34: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan liiketulos-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Aiemmin opinnäytetyössä on esitetty tässä osiossa käsiteltävät tunnusluvut ja niiden laskenta-kaavat. Liiketulosprosentin laskentakaava on esitetty kuviossa 7 ja Yritystutkimus ry:n ohjearvot kuviossa 8.

Kuviossa 34 on esitetty toimeksiantoyrityksen sekä toimialan liiketulosprosentin kehitys. Tili-kaudella 2018 liiketulosprosentti on selkeä notkahdus, mutta tämän jälkeen liiketulos on taas lähtenyt nousuun. Vuonna 2018 liiketuloksen lasku näkyy selkeästi toimialan vertailussakin. Silloin liiketulosprosentti on laskenut lähelle alakvartaalia. Vuonna 2018 liiketulosprosentti on ollut 2 % eli huono, kun verrataan toimeksiantoyrityksen liiketulosprosenttia Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin.

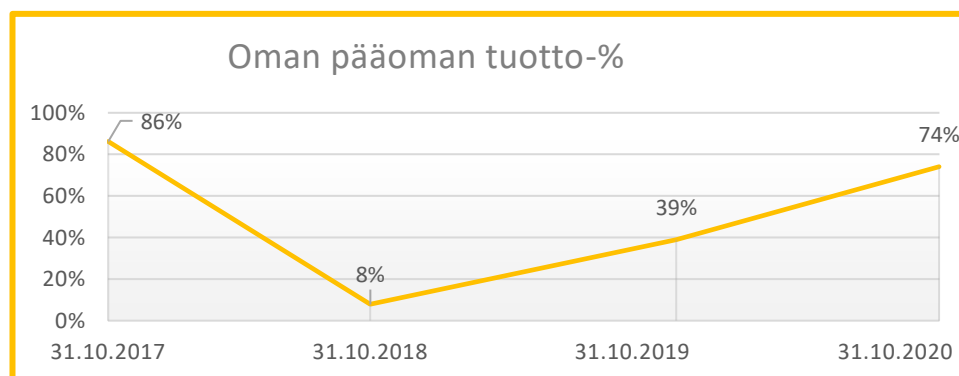
Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin verrattuna liiketulosprosentti on ollut vuosina 2017 ja 2020 hyvä. Ohjearvojen mukaan yli 10 % liiketulosprosentti tulkitaan hyväksi. Toimeksiantoyrityksen liiketulosprosentti oli vuonna 2017 lähes toimialan yläkvartaalin luokkaa. Vuonna 2019 prosentti on ollut 9 %, jota pidetään tyydyttävänä. Samana vuonna liiketulosprosentti nousi vuoden 2018 alakvartaalilta toimialan mediaanin tasolle. Viimeisenä tarkastelu vuonna 2020 toimeksiantoyrityksen liiketulosprosentti oli 19 %, joka on selkeästi toimialan yläkvartaalia korkeampi. Toimialan yläkvartaali oli samaisena vuonna 12,9 %. Vaikka vuonna 2018 liiketulosprosentti on tip-punut radikaalisti, sitä selittää jo aiemmin todetut panostukset henkilöstön ja muihin hankin-toihin. Kulut ovat kasvaneet selkeästi suhteessa liikevaihdon kasvuun.

Kuvio 35: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan käyttökate-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuvio 35 kuvastaa toimeksiantoyrityksen ja toimialan käyttökateen kehitystä tarkastelujaksolla. Korkeimmillaan toimeksiantoyrityksen käyttökate on viimeisellä tilikaudella 2020, jolloin se on ollut 21 %. Silloin käyttökateprosentti on ensimmäisen kerran noussut yli toimialan yläkvartaalin. Toimialan yläkvartaali oli 16,4 % vuonna 2020.

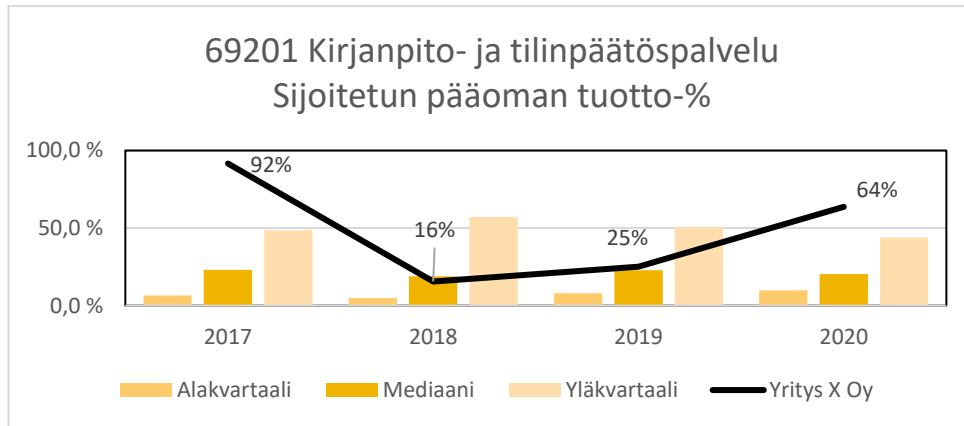
Heikoimmillaan käyttökate on ollut 3 % vuonna 2018, jolloin se jäi toimialan alakvartaalia heikommaksi. Heikoimman vuoden tuloksen selittää jo aiemmin analyysissä ilmenneet toimenpiteet. Vuonna 2018 oli tehty enemmän hankintoja ja panostettu henkilöstön saatavuuteen sekä kasvatettu henkilöstön määrää. Vuosina 2017 ja 2019 toimeksiantoyrityksen käyttökateprosentti on lähellä toimialan mediaania. Yritystutkimus ry laatimien ohjearvojen mukaan, palvelualojen käyttökateprosentin vaihteluväli on 5-15 %. Tähän arvioon verrattuna toimeksiantoyrityksen käyttökateprosentti on hyvällä tasolla.

Kuvio 36: Toimeksiantoyrityksen oman pääoman tuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Toimeksiantoyrityksen oman pääoman tuotto-% kehitys on kuvattu kuviossa 36. Kuvioista 36 voidaan huomata oman pääoman tuotto-% kehitystä, kuin edellä käsitellyissä tunnusluvuissa.

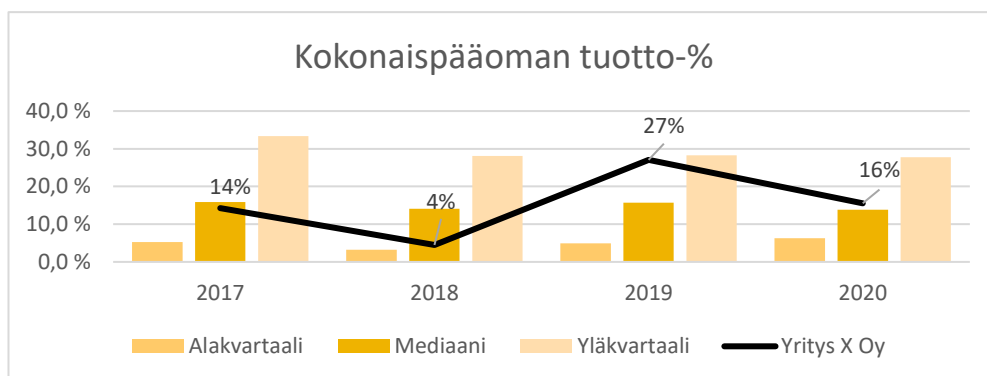
Yli 20 % oman pääoman tuottoa pidetään erinomaisena. Toimeksiantoyrityksen oman pääoman tuotto on neljän vuoden tarkastelujakson aikana laskenut ainoastaan kerran erinomaisen tason alle. Oman pääoman tuotto-% on jäänyt välttävälle tasolle vuonna 2018, jolloin se oli 8 %. Muuten tarkastelujakson aikana luku on ollut 39-86 %.

Kuvio 37: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 37 kuvataan vuosien 2017-2020 sijoitetun pääoman tuotto-%:n kehitystä toimeksiantoyrityksen ja toimialan osalta. Sijoitetun pääoman osalta toimeksiantoyrityksellä ei tunnuslukujen arvojen mukaisesti ole hätää. Kuviossa 13 kuvattiin tunnusluvun ohjearvot. Ohjearvojen mukaisesti sijoitetun pääoman tuotto-%:n ollessa yli 15 %, se on hyvällä tasolla.

Toimeksiantoyrityksessä on kaikkien neljän vuoden aikana tunnusluvun arvo ollut yli 15 %. Alimillaankin vuonna 2018 tunnusluvun ollessa 16 %, joka vastaa kyseisen vuoden toimialan mediaania. Vuoden 2018 jälkeen tunnusluku on kasvanut. Vuonna 2019 sijoitetun pääoman tuotto-% oli 25 %. Tämän jälkeen siinä on havaittavissa vielä selvempi nousu, kun vuonna 2020 tunnusluvun arvo oli 64 %. Toimialan yläkvartaali oli vuonna 2020 43,9 %, eli toimeksiantoyrityksen tunnusluku on selvästi korkeampi.

Kuvio 38: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan kokonaispääomantuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 38 esitetään toimeksiantoyrityksen ja toimialan kokonaispääomantuotto prosentti vuosilta 2017-2020. Kokonaispääomantuotto on alimmallaan vuonna 2018, sen ollessa 4 %. Vuoden 2018 arvoa pidetään Yritystutkimus ry:n ohjearvojen mukaisesti heikkona. Kyseisenä vuonna kokonaispääomantuotto on ollut hieman korkeampi kuin toimialan alakvartaali. Toimialan alakvartaali oli 3,2 % vuonna 2018. Kuviossa 15 on esitetty tunnusluvun ohjearvot.

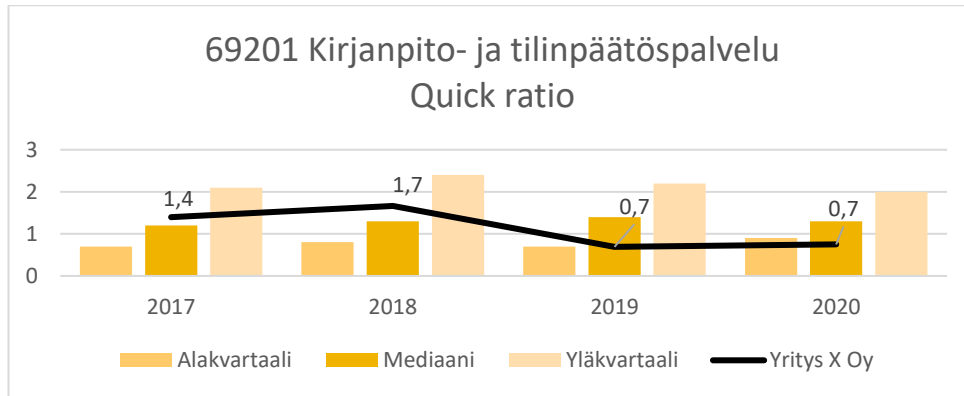
Yli 10 % arvoa pidetään hyvänä. Vuosina 2017 ja 2020 tunnusluku on ollut 14-16 %. Tarkastelujakson vuotena 2019 kokonaispääomantuotto prosentti on selvästi muista vuosia parempi. Tunnusluvun arvo on tuolloin ollut 27 %. Toimialaan verrattuna vuoden 2019 kokonaispääomantuotto prosentti oli 1,3 % matalampi kuin toimialan yläkvartaali. Kuviota 38 tarkasteltaessa voidaan todeta, että toimeksiantoyritys on huolehtinut yleisesti ottaen hyvin kokonaispääomastaan.

Kannattavuuden osalta toimeksiantoyritys on kokonaisuudessaan onnistunut hyvin. Toimeksiantoyritys on pystynyt tuottamaan omalle pääomalle sekä sijoitetulle pääomalle hyvin tuottoa. Kokonaispääomasta on huolehdittu hyvin tämän vertailujakson aikana. Liiketalosprosentti sekä käyttökateprosentti on pysynyt hyvällä tasolla.

Kokonaiskatsauksessa vuosi 2018 nousi esiin muihin vuosiin verrattuna. Vuoden 2018 tunnuslukujen arvot olivat selkeästi alhaisemmat kuin ensimmäisen vuoden 2017 tunnusluvut. Tämä saattaisi aiheuttaa huolta, jos analysointi olisi loppunut vuoteen 2018. Toimeksiantoyrityksen panostukset toiminnankehittämiseen olivat tunnuslukujen laskun takana. Seuraavien vuosien positiivinen kehitys tunnusluvuissa kertoo, että nämä panostukset ovat olleet kannattavia sekä päätökset ovat vieneet yritystoimintaa oikeaan suuntaan. Kokonaisuutena toimeksiantoyrityksen kannattavuus on erinomaisella tasolla.

Maksuvalmiuden tunnuslukujen analysointi alkaa tästä. Aikaisemmin opinnäytetyössä kerrottiin, että maksuvalmiudesta käsitellään kaksi tunnuslukua, jotka ovat quick ratio sekä current ratio. Analyysin edetessä huomattiin, että toimeksiantoyrityksellä ei ole vaihto-omaisuutta, joka otettaisiin huomioon current ration laskennassa. Vaihto-omaisuuden puuttuessa quick ration ja current ration arvot eivät eroa toisistaan. Tästä syystä tarkasteluun otetaan ainoastaan quick ratio. Analyysin kannalta ei ole olennaista esittää kahta identtistä tunnuslukua.

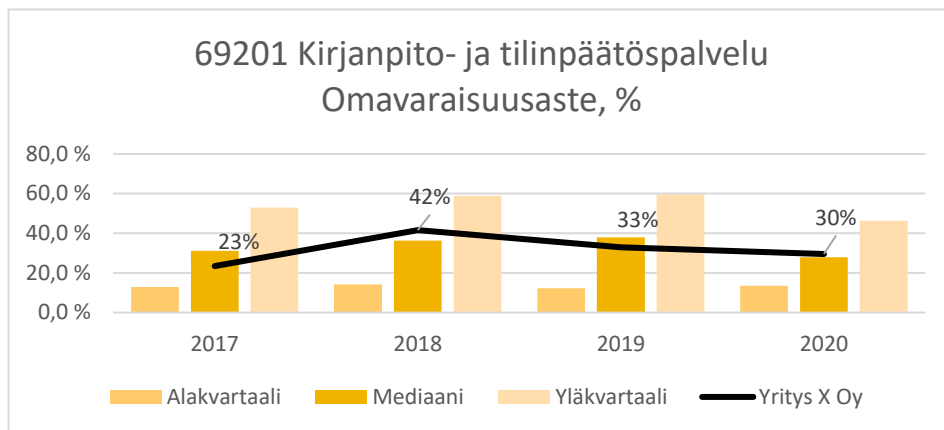

Kuvio 39: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan quick ratio vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Toimeksiantoyrityksen ja toimialan maksuvalmiutta on tarkasteltu kuviossa 39 quick ration avulla. Quick ration avulla selvitetään, kuinka hyvin yritys pystyy selviytymään lyhyenaikavälin velvoitteistaan, kuten jo aiemmin kirjoitettiin. Yritystutkimus ry:n ohjearvot ovat esitetty kuviossa 17. Kuvion 17 mukaisesti yli 1 meneviä arvoja pidetään hyvinä. Vuonna 2017 ja 2018 toimeksiantoyrityksen quick ratio on ylittänyt arvon 1. Vuonna 2018 se on ollut korkeimmillaan saadessaan arvon 1,8. Molempina vuosina toimeksiantoyrityksen quick ratio on ollut muutaman prosenttiyksikön toimialan mediaania korkeampi. Vuoden 2018 jälkeen arvo on laskenut. Vuosina 2019 ja 2020 arvo on pysynyt muuttumattomana. Arvo on ollut näinä vuosina 0,7, jota pidetään tyydyttävänä. Quick raitio on laskenut näinä kahtena vuonna toimialan alakvartaalin tasolle.

Tunnusluvun ollessa 1, yritys kykenee maksamaan kaikki lyhytaikaiset velat. Tätä pohjaa vasten, kun toimeksiantoyrityksen lukuja tarkastellaan, niin vuonna 2018 yritys pystyisi maksamaan lähes kahdesti lyhytaikaisen vieraanpääoman takaisin. Vuosien 2019-2020 arvo 0,7 ei kokonaiskuvassa siis ole huolettava. Toimeksiantoyrityksen maksuvalmius on hyvä, mutta on hyvä pitää huolta, ettei vieras pääoma pääse kasvamaan liian suureksi suhteessa yrityksen rahoitusomaisuuteen. Tämän avulla toimeksiantoyrityksellä on jatkossakin mahdollisuus selvittää lyhyenaikavälin velvoitteista.

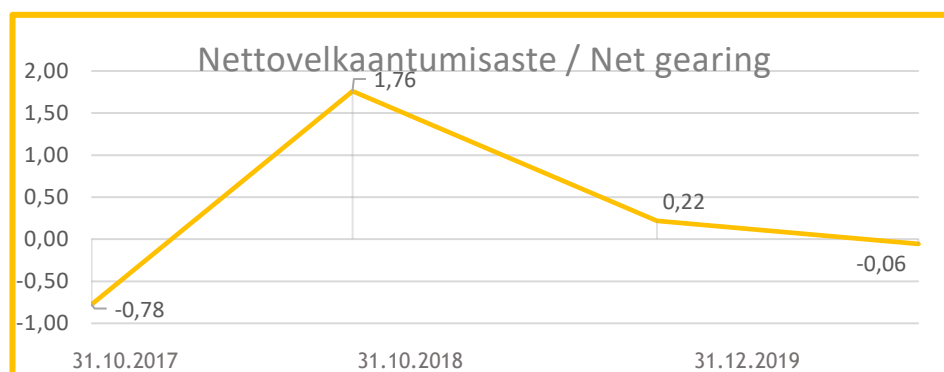
Viimeisenä tarkastellaan toimeksiantoyrityksen vakavaraisuuden tunnuslukuja. Tähän osioon on valittu kolme tärkeää vakavaraisuuden mittaria. Opinnäytetyössä on aiemmin käsitelty vakavaraisuuden merkitystä. Vakavaraisuus kertoo yrityksen kyvystä huolehtia pitkäaikavälin velvoitteista. Ensimmäisenä käsitellään toimeksiantoyrityksen omavaraisuuden tunnuslukua.

Kuvio 40: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan omavaraisuusaste vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Kuviossa 40 kuvataan toimeksiantoyrityksen ja toimialan omavaraisuusasteen kehitystä vuosina 2017-2020. Omavaraisuusasteen kehitys on ollut maltillista. Tunnusluvussa ei ole tapahtunut suurta heilahtelua vuosien aikana. Vuonna 2017 omavaraisuusaste on ollut alimmillaan 23 %, kun taas vuonna 2018 42 %, joka on tarkastelujakson korkein omavaraisuusaste toimeksiantoyrityksellä. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 omavaraisuusaste on laskenut selvemmin, jonka jälkeen lasku on ollut maltillisempaa. Toimialaan verrattuna toimeksiantoyrityksen omavaraisuusaste on pysytellyt toimialan mediaanin tasolla näiden neljän vuoden aikana.

Kuviossa 21 on esitetty omavaraisuusasteen ohjearvot, jotka on laadittu Yritystutkimus ry:n toimesta. Näihin ohjearvoihin peilaten vuoden 2017 arvo 23 % on välttävä, jonka jälkeen omavaraisuusaste on vuonna 2018 noussut hyvälle tasolle. Omavaraisuusasteen tulkitaan olevan hyvä, kun arvo on 35-50 %. Vuosien 2019 ja 2020 omavaraisuusaste on tyydyttävällä tasolla.

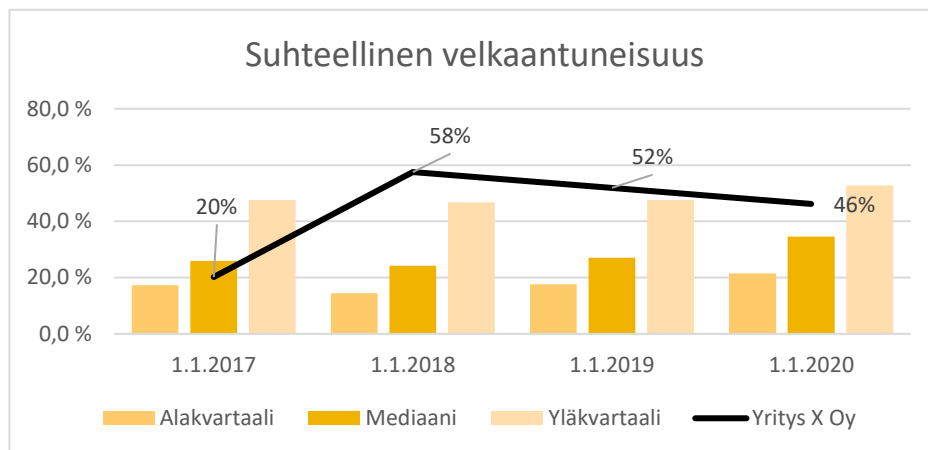
Kuvio 41: Toimeksiantoyrityksen nettovelkaantumisaste vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Toimeksiantoyrityksen nettovelkaantumisaste vuosilta 2017-2020 esitetään kuviossa 41. Kuviossa 41 voidaan huomata negatiivisia tunnuslukuja. Joissakin tapauksissa miinusmerkkiset

nettovelkaantumisasteen arvot voisivat kertoa luvun heikkoudesta, mutta toimeksiantoyrityksen kohdalla näin ei ole. Miinusmerkkinen nettovelkaantumisasteen tunnusluku saattaa johtua oman pääoman menettämisestä, mutta toimeksiantoyrityksen oma pääoma on positiivinen.

Toimeksiantoyrityksen kohdalla negatiiviset arvot kertovat erinomaisesta nettovelkaantumisasteesta. Kuviossa 23 on esitetty nettovelkaantumisasteen ohjearvoista. Alle 10 % tai jopa negatiivinen tunnusluku kuvastaa yrityksen mahdollisuudesta maksaa kaikki korolliset velat pois, tai yrityksellä ei ole korollisia velkoja lainkaan. Toimeksiantoyrityksen osalta tilanne on vuosina 2017 ja 2020 ollut erinomainen, vaikka tunnusluku on negatiivinen. Vuosina 2018 ja 2019 nettovelkaantumisasteen arvot ovat olleet plusmerkkisiä, mutta jääneet alle 10 %. Kokonaisuudessa toimeksiantoyrityksen nettovelkaantumisaste on koko tarkastelujaksolla todella hyvä.

Viimeinen tunnuslukuanalyysissä käsiteltävä tunnusluku on suhteellinen velkaantuneisuus. Suhteellinen velkaantuneisuus kuvastaa vieraan pääoman suhdetta liikevaihtoon.

Kuvio 42: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)

Suhteellista velkaantuneisuutta toimeksiantoyrityksen ja toimialan osalta havainnollistetaan kuviossa 42. Vuonna 2017 vieraan pääoman suhde liikevaihtoon on selkeästi ollut alimmillaan tarkasteltavien vuosien osalta, kuitenkin toimialan mediaanin tasolla. Tuolloin vierasta pääomaa on ollut ainoastaan 20 % suhteessa liikevaihtoon. Oikaistuissa tilinpäätösasiakirjoissa, jotka on esitetty kuvioissa 25-27 oli huomattavissa vieraan pääoman kasvu tilikausien aikana. Kuviossa 42 sama trendi on nähtävissä.

Vuosien 2018-2020 aikana suhteellinen velkaantuneisuus on ollut lähellä 50 %. Vuoden 2018 osalta toimeksiantoyrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut selkeästi toimialan yläkvartaalia korkeampi. Vuonna 2019 se on laskenut toimialan yläkvartaalin tasolle ja viimeisellä tilikaudella 2020 velkojen suhde liikevaihtoon on jäänyt noin 6 % alle toimialan yläkvartaalin.

Näistä edellä esitettyjä arvoja voidaan pitää hyvinä, vaikka suoranaisia ohjearvoja tunnusluvulle ei ole määritelty. Toimeksiantoyrityksen on syytä säilyttää erinomainen kannattavuus, jotta edellytykset selviytyä vieraan pääoman velvoitteista säilyy ennallaan.

11 Johtopäätökset ja kehittämisideat

Analyysistä saatiin kattavasti tietoa toimeksiantoyrityksen taloudellisesta tilanteesta ja sen kehityksestä. Lisäksi toimialavertailu toi lisänäkökulman kehityksen seurantaan. Toimeksiantoyrityksellä on todella hyvä taloudellinen tilanne. Toimeksiantoyritys on pystynyt järkevillä valinnoilla ja pitkäjänteisellä sekä suunnitelmallisella toiminnalla kehittämään liiketoimintaansa. Yksittäiset tunnusluvut olivat vertailujakson aikana laskeneet huonolle tasolle suhteessa ohjearvoihin, mutta kokonaisuutta tarkasteltaessa se oli lähinnä lyhytkestoista ja useimmat tunnusluvut olivat koko ajan hyvällä tai erinomaisella tasolla.

Suunnitelmallinen liiketoiminnan eteenpäin vieminen olisi jatkossakin erinomainen tapa kasvattaa toimeksiantoyritystä. Toimeksiantoyrityksellä on halu kasvattaa, kehittää sekä tehostaa liiketoimintaa. Palveluyrityksenä on tärkeä muistaa resursseista huolehtiminen. Riittävät resurssit takaavat palvelunlaadun. Toimialana kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut ovat kriittisessä asemassa asiakasyritysten toiminnan seuraamisessa. Palvelunlaadukkuuden takaaminen on avainasemassa asiakassuhteiden keston ja asiakastyytyvyyden kannalta. Palvelulupauksen täyttäminen ja lupauksesta huolehtiminen antavat hyvän perustan liiketoiminnalle.

Toimeksiantoyrityksen tulee huolehtia hinnoittelusta, jotta kannattavuus saadaan pysymään hyvällä tasolla. Järkevällä hinnoittelulla voidaan houkuttaa asiakkaita verrattuna kilpailijoihin. Pitää kuitenkin muistaa, että liian matalat hinnat ajavat yrityksen tarjoamaan kannattamatonta palvelua. Henkilöstön määrää tulee kasvattaa ennen kuin asiakasmäärää kasvatetaan, jotta palvelulupaukseen voidaan vastata. Kaikilla edellä mainituilla toimilla toimeksiantoyrityksen tulevaisuus näyttää hyvältä ja liiketoiminta kannattavalta. Toimeksiantoyrityksessä on tehty oikeita valintoja, ja tulevaisuudessa täytyy jatkaa samalla linjalla, mutta arvioida tilannetta tarpeen mukaan.

12 Opinnäytetyön pohdinta ja luotettavuus

Opinnäytetyön avulla saatiin kerättyä kattava tietopaketti tilinpäätösanalyysistä. Tämän avulla toimeksiantoyrityksen henkilöstön on mahdollista tuottaa luotettavia raportteja asiakasyrityksille. Valmiiksi luodut Excel-taulukot ja laskentakaavat säästävät huomattavasti aikaa analyysin tekemisessä. Opinnäytetyön jälkeen Excel-taulukot muokataan vielä käyttökelpoisemmiksi ja kokonaisuutta selkeytetään. Toimeksiantoyrityksessä on valmistelussa uusi toiminnanohjausjärjestelmä, joka tuotetaan Microsoftin alustalla.

Microsoftin järjestelmissä olisi muutama potentiaalinen alusta, jota hyödyntämällä asiakasyrityksille saadaan tuotettua ajantasaista tietoa heidän liiketoimintansa taloudellisesta tilanteesta. Visuaalinen ja selkeä kokonaisuus helpottaa analyysin ymmärtämistä. Microsoftin tarjonnasta löytyvä Power BI on varteenotettava alusta analyysistä saatavan datan esittämiseen. Työskentely tilitoimistossa on menossa yhä enemmän asiantuntijuuteen. Automaatioiden avulla voidaan vapauttaa asiantuntijoiden aikaa enenemissä määrin analysoinnin pariin. Toimivien ja järkevien alustojen käyttäminen osana työskentelyä tehostaa työntekoa. Tilinpäätösanalyysien avulla voidaan tarjota lisäarvoa asiakasyrityksille. Liian monimutkaiseksi toteutettu järjestelmä vie enemmän aikaa kuin vapauttaa sitä, eli toimivuuteen ja työn sujuvuuteen tullaan panostamaan suunnittelun edetessä.

Opinnäytetyö kokonaisuutena oli laaja. Aiheen rajaaminen oli selkeä. Kirjoittajan oman ammattitaidon kehittämisen takia oli tärkeää kerrata tilinpäätös ja sen osa-alueet. Tilinpäätösanalyysin läpi käyminen oli oleellista analyysin onnistumisen näkökulmasta. Lähdekirjallisuus keskittyi tilinpäätöksen ja tilinpäätösanalyysin vaiheisiin, suunnitelman mukaisesti. Kirjallisuus tuki hyvin analyysia ja ammattitaidon kehittämistä.

Tutkimusvaihe oli opinnäytetyön aikaa vievin osuus. Tutkimus aloitettiin tutustumalla toimeksiantoyrityksen tilinpäätöksiin. Viralliset tilinpäätökset saatiin kirjanpito-ohjelmasta ja kaikki tarvittavat tiedot kävivät niistä ilmi. Käsin kaikkien tietojen syöttäminen Excel-taulukoihin vei aikaa. Excel-taulukot tehtiin virallisista tilinpäätöksistä vuosi kerrallaan.

Työskentely helpottui, kun analyysin edetessä Excelin laskentakaavoja pystyttiin hyödyntämään. Näiden laskentakaavojen luominen oli tärkeä osa työtä, jotta niitä voidaan jatkossakin hyödyntää. Laskentakaavojen avulla suoritettiin tilinpäätöksen oikaistaminen. Oikaistujen tilinpäätösten tarkistamisen jälkeen niiden pohjalta luotiin prosenttilukumuotoinen tilinpäätös sekä trendianalyysi. Työn reliabiliteetin kannalta on olennaista työskennellä huolellisesti ja systemaattisesti (Taanila 2019). Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen suorittamista huolellisesti ja työn vaiheet ovat toistettavissa. Kvantitatiivisen tutkimuksen reliabiliteetti on helpommin todennettavissa työn toistettavuuden takia, totesivat Saaranen & Puusniekka (2006b).

Työn luotettavuuden kannalta oli tärkeää, että tilinpäätösten tiedot syötettiin oikein ja tunnuslukujen laskentakaavat määriteltiin ohjeiden mukaisesti. Tilinpäätökset ja tunnusluvut tarkistettiin useampaan kertaan, jotta voitiin olla varmoja tiedon luotettavuudesta. Tunnuslukujen laskentakaavat tarkistettiin ja luotiin valitun ohjeistuksen mukaisiksi.

Tunnuslukujen laskennassa ei todettu vaihtelua ja toimialan tunnuslukuihin verrattuna toimeksiantoyrityksen tunnusluvut olivat suurimmaksi osaksi samalla tasolla. Tämän perusteella tutkimusta voidaan pitää luotettavana. Toimiala vertailuun valittiin 69201 kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut, joka on yrityksen päätoimiala. Toimialavertailuun saatiin luotettavaa tietoa Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämästä TEM-Tilastopalvelusta. Tiedot pohjautuvat Finnveran tuottamaan yritysten tilinpäätöstilastoihin. Validiteetin toteutumista voidaan edistää

prosessinvaiheiden raportoinnilla (Hiltunen 2009). Hiltunen (2009) totesi, validiteetin avulla pystytään määrittelemään tutkimuksen pätevyys. Mittareiden soveltuvuus valitun mittauskohteen analysointiin ilmaistaan validiteetin kautta (Taanila 2019).

Lähteet

Painetut

Eklund, I. 2018. Tilinpäätöksen taitajaksi. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä- Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2014.

Leppiniemi, J. & Kaisanlahti, T. 2018. Pienyhtiön tilinpäätös. E-kirja. Alma Talent.

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2019. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 10. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Leppiniemi, J. & Walden, R. 2020. Tilinpäätös ja verosuunnittelu. 13. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent.

Leppiniemi, J. & Kaisanlahti, T. 2016. Tilinpäätäjän käsikirja. 3. uudistettu painos. Helsinki: Talentum Pro.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita.

Salmi, I. 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? 10. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki: Kauppakamari.

Tomperi, S. 2013. Yrityksen taloushallinto 1: Kirjanpidon ja tilinpäätöksen perusteet. 10. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Tomperi, S. 2019. Kehittyvä kirjanpito taito. 27. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Vilkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat.

Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. korjattu painos. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Sähköiset

Ala-Risku, J. 2021. Tilinpäätösanalyysi paljastaa yrityksen arvonluontikapasiteetin. Viitattu 2.2.2022. [Tilinpäätösanalyysi - Mitä huomioida ja kuinka tulkita? \(rantalainen.fi\)](https://rantalainen.fi)

Alma Talent. 2022. Tunnuslukuopas. Viitattu 14.12.2021. [Tunnuslukuopas - Alma Talent](https://www.almatalent.fi)

Businesscredit. 2019. Keitä ovat yrityksen tärkeimmät sidosryhmät? Viitattu 4.4.2022. [Yrityksen sidosryhmät | BusinessCredit | BusinessCredit.fi](https://www.businesscredit.fi)

Heikkinen, J. 2021. Tilinpäätöksen tulkinta: näillä vinkeillä analysoit tulosta ja tasetta. Viitattu 13.4.2022. [Tilinpäätösanalyysin tulkinta ja taseen laskeminen - Rantalainen](https://www.rantalainen.fi)

- Hiltunen, L. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Viitattu 26.4.2022. [validius_ ja_reliabiliteetti \(juu.fi\)](#)
- Huovinen, H. 2022. Piensijoittajan jatkokurssi. Viitattu 11.3.2022. [PIENSIJOITTAJAN PERUS-KURSSI \(osakeliitto.fi\)](#)
- Hyypä, J-P. 2015. Tunnusluvut kertovat enemmän kuin tuhat sanaa. Viitattu 11.3.2022. [Tun-nusluvut kertovat enemmän kuin tuhat sanaa - Finazilla](#)
- Kaartinen, K. 2020. Kuinka seurata yrityksen taloudellisia tavoitteita. Viitattu 18.3.2022. [Kuinka seurata yrityksen taloudellisia tavoitteita? \(priimalaskenta.fi\)](#)
- Karttunen, J & Tomminen, S. 2022. Liitetiedot pienyrityksen tilinpäätöksen osana. Viitattu 25.2.2022. [Tilisanomat.fi](#)
- Kerbs, T. 2020. Juoksevasta kirjanpidosta tilinpäätökseen käytännön läheisesti. E-kirja. Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin Kamari Oy.
- Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Viitattu 11.12.2021. [Kirjanpitoasetus 1339/1997 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 5.1.2022. [Kirjanpitolaki 1336/1997 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX ®](#)
- Lahdenkauppi, A. 2018. Taloudellinen analyysi kahdessa minuutissa. Viitattu 19.2.2022. [Tilisanomat.fi](#)
- Lauslahti, S. 2007. Mitä talousluvut kertovat? Viitattu 11.3.2022. [Tilisanomat.fi](#)
- Lindblad, U. 2017. Pien- ja mikroyritysten tilinpäätös käytännönläheisesti. E-kirja. Helsingin Kamari Oy.
- Lukander, A. 2017. Pitkäkestoisten projektien tuloutus kirjanpidossa. Viitattu 27.2.2022. [Pitk-äkestoisten projektien tuloutus kirjanpidossa \(azets.fi\)](#)
- Minilex. 2020. Hyvä kirjanpito-ohje ohjaa kirjanpitäjää. Viitattu 18.1.2022. [Hyvä kirjanpito-ohje ohjaa kirjanpitäjää - Minilex](#)
- Määttä, M. 2021. Kaunotar vai hirviö? Mitä tilinpäätöksen luvut kertovat yrityksen maksuvalmiudesta. Viitattu 14.4.2022. [Mitä tilinpäätöksen luvut kertovat maksuvalmiudesta? | Visma Blog](#)
- Ojasalo, K., Moilanen, T & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. E-kirja. Sanoma Pro Oy.
- Pohjalainen, M. 2016. Hiljainen tieto, osaaminen ja asiantuntijuus. Viitattu 12.11.2021. [Kirjas-tonhoitajien hiljainen tieto \(rovaniemi.fi\)](#)
- Pöllänen, S. 2019. Tunnusluku-analyysi (miksi, mitä ja miten) kansankielellä. Viitattu 29.3.2022. [Tunnusluku-analyysi \(miksi, mitä ja miten\) kansankielellä \(linkedin.com\)](#)
- RajatOn. 2015. Tutkijan Abc. Viitattu 11.12.2021. [Tutkijan ABC | RajatOn-oppimateriaali \(wordpress.com\)](#)

Rautiala, E. 2019. Tilinpäätösanalyysi - Mihin keskittää huomio? Viitattu 22.1.2022. [Tilinpäätösanalyysi - Mihin keskittää huomio? \(priimalaskenta.fi\)](#)

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto: 3.3.2 Reliabiliteetti. Viitattu 25.4.2022. [KvaliMOTV - 3.3.2 Reliabiliteetti \(tuni.fi\)](#)

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2009. KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 10.12.2021. [kvalimotv.pdf \(tuni.fi\)](#)

Salo, T. 2020. Osa 4 // Sijoittajan sixpack auttaa erottelemaan jyvät akanoista: Mitä kertoo yhtiön omavaraisuusaste? Viitattu 1.4.2022. [Osa 4 // Sijoittajan sixpack auttaa erottelemaan jyvät akanoista: Mitä kertoo yhtiön omavaraisuusaste? - Markkinat - Viisas Raha](#)

Siipola, S. 2014. Mikä on tase ja mitä se kertoo? Viitattu 28.12.2021. [Mikä on tase ja mitä se kertoo? \(talousverkko.fi\)](#)

Taanila, A. 2019. Mittaamisen luotettavuus. Viitattu 20.4.2022. [Reliabiliteetti | Akin menetelmäblogi \(wordpress.com\)](#)

Taloushallinto liitto. 2022. Kirjanpidon Abc. Viitattu 5.1.2022. [Kirjanpidon ABC | Suomen Taloushallintoliitto ry](#)

Tietoarkisto. 2022. Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja: Mittaaminen: Mittarin luotettavuus. Viitattu 14.12.2021. [Mittaaminen: Mittarin luotettavuus - Tietoarkisto \(tuni.fi\)](#)

Toivio, A. 2010. Analyysillä kokonaiskuva yrityksestä. Viitattu 17.3.2022. [Tilisanomat.fi](#)

Uusyrittäjäkeskus. 2022. Tilinpäätös. Viitattu 19.1.2022. [Tilinpäätös - Uusyrittäjäkeskus](#)

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015. Viitattu 12.1.2022. [Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen... 1753/2015 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

Verohallinto. 2021. 62 Erittely varauksista, arvonmuutoksista ja kuluvan käyttöomaisuuden poistoista, täyttöohje. Viitattu 12.3.2022. [62 Erittely varauksista, arvonmuutoksista ja kuluvan käyttöomaisuuden poistoista, täyttöohje - vero.fi](#)

Visma. 2022a. Kirjanpito - Mitä tarkoittaa kirjanpito? Viitattu 5.4.2022. [Kirjanpito - Mitä tarkoittaa kirjanpito? - Visma](#)

Visma. 2022b. Talouden tunnusluvut tutuksi: Opas lukujen tulkintaan. Viitattu 28.1.2022. [Tunnuslukuopas-NC4-2022 \(netvisor.fi\)](#)

Witt, E. 2022. Tuloslaskelma: mitä se pitää sisällään ja miten sitä tulisi lukea. Viitattu 13.2.2022. [Tuloslaskelma: mitä se pitää sisällään ja miten sitä tulisi lukea - Eliko](#)

Julkaisemattomat

Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätökset vuosilta 2017-2020

Kuviot

Kuvio 1: Keskeiset käsitteet osa 1.....	8
Kuvio 2: Keskeiset käsitteet osa 2.....	8
Kuvio 3: Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja käyttökohteet. (Kallunki 2014, 19.).....	16
Kuvio 4: Tilinpäätösanalyysin vaiheet. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.).....	17
Kuvio 5: Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimus ry 2017,16.)	20
Kuvio 6: Oikaistun taseen kaavat (Yritystutkimus ry 2017, 30)	22
Kuvio 7: Liiketulosprosentin laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)	26
Kuvio 8: Liiketulosprosentin ohjearovot. (Yritystutkimus ry 2017, 65.).....	27
Kuvio 9: Käyttökateprosentin laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 64.).....	27
Kuvio 10: Oman pääoman tuottoprosentin laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 68.).....	27
Kuvio 11: Oman pääoman tuottoprosentin ohjearovot. (tiedot: Alma Talent 2022.)	28
Kuvio 12: Sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskentakaava. (tiedot: Alma Talent 2022.) ..	28
Kuvio 13: Sijoitetun pääoman tuottoprosentin ohjearovot. (tiedot: Alma Talent 2022.).....	28
Kuvio 14: Kokonaispääoman tuottoprosentin kaava. (tiedot: Alma Talent 2022)	29
Kuvio 15: Kokonaispääoman tuottoprosentin ohjearovot. (Yritystutkimus ry 2017, 67.)	29
Kuvio 16: Quick ration laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.)	30
Kuvio 17: Quick ration ohjearovot. (tiedot: Alma Talent 2022.)	30
Kuvio 18: Current ration laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 75.).....	31
Kuvio 19: Current ration ohjearovot. (tiedot: Alma Talent 2022.).....	31
Kuvio 20: Omavaraisuusasteen laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 69.)	32
Kuvio 21: Omavaraisuusasteen ohjearovot. (Yritystutkimus ry 2017,70.).....	32
Kuvio 22: Nettovelkaantumisasteen laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 71.)	33
Kuvio 23: Nettovelkaantumisasteprocentin ohjearovot. (tiedot: Alma Talent 2022.).....	33
Kuvio 24: Suhteellisen velkaantuneisuuden laskentakaava. (Yritystutkimus ry 2017, 70.).....	34
Kuvio 25: Toimeksiantoyrityksen oikaistut tuloslaskelmat vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	35
Kuvio 26: Taseen vastaavaa-puolen oikaisut vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	36
Kuvio 27: Taseen vastattavaa-puolen oikaisut vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	37
Kuvio 28: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoiset tuloslaskelmat vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	38
Kuvio 29: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastaavaa-puoli vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	39
Kuvio 30: Toimeksiantoyrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa-puoli vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	40
Kuvio 31: Toimeksiantoyrityksen tuloslaskelman trendianalyysi vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	41

Kuvio 32: Toimeksiantoyrityksen taseen trendianalyysi vuosilta 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	42
Kuvio 33: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan liikevaihdon kehitys vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	44
Kuvio 34: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan liiketulos-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	45
Kuvio 35: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan käyttökate-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	46
Kuvio 36: Toimeksiantoyrityksen oman pääoman tuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	46
Kuvio 37: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	47
Kuvio 38: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan kokonaispääomantuotto-% vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	47
Kuvio 39: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan quick ratio vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	49
Kuvio 40: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan omavaraisuusaste vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	50
Kuvio 41: Toimeksiantoyrityksen nettovelkaantumisaste vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.).....	50
Kuvio 42: Toimeksiantoyrityksen ja toimialan suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2017-2020. (tiedot: Toimeksiantoyrityksen viralliset tilinpäätösasiakirjat 2017-2020.)	51

Liitteet

Liite 1: Kululajikohtainen tuloslaskelma (Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339).....	60
Liite 2: Taseen vastaavaa-puolen laadinta kaava (Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339)	61
Liite 3: Taseen vastattavaa-puolen laadinta kaava (Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339)	62

Liite 1: Kululajikohtainen tuloslaskelma (Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339)

1. LIIKEVAIHTO

2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos

3. Valmistus omaan käyttöön

4. Liiketoiminnan muut tuotot

5. Materiaalit ja palvelut

a) Aineet, tarvikkeet ja tavarat

aa) Ostot tilikauden aikana

ab) Varastojen muutos

b) Ulkopuoliset palvelut

6. Henkilöstökulut

a) Palkat ja palkkiot

b) Henkilösivukulut

ba) Eläkekulut

bb) Muut henkilösivukulut

7. Poistot ja arvonalentumiset

a) Suunnitelman mukaiset poistot

b) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä

c) Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset

8. Liiketoiminnan muut kulut

9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)

10. Rahoitustuotot ja -kulut

a) Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä

b) Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä

c) Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista

d) Muut korko- ja rahoitustuotot

e) Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista

f) Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista

g) Korkokulut ja muut rahoituskulut

11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA

12. Tilinpäätössiirrot

a) Poistoeron muutos

b) Vapaaehtoisten varausten muutos

c) Konserniavustus

13. Tuloverot

14. Muut välittömät verot

15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)

A PYSYVÄT VASTAAVAT	
I Aineettomat hyödykkeet	
1. Kehittämismenot	_____
2. Aineettomat oikeudet	_____
3. Liikearvo	_____
4. Muut aineettomat hyödykkeet	_____
5. Ennakkomaksut	_____
II Aineelliset hyödykkeet	
1. Maa- ja vesialueet	_____
3. Koneet ja kalusto	_____
4. Muut aineelliset hyödykkeet	_____
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	_____
III Sijoitukset	
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	_____
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä	_____
3. Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	_____
4. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	_____
5. Muut osakkeet ja osuudet	_____
6. Muut saamiset	_____
B VAIHTUVAT VASTAAVAT	
I Vaihto-omaisuus	
1. Aineet ja tarvikkeet	_____
2. Keskeneräiset tuotteet	_____
3. Valmiit tuotteet/tavarat	_____
4. Muu vaihto-omaisuus	_____
5. Ennakkomaksut	_____
II Saamiset	
1. Myyntisaamiset	_____
2. Saamiset saman konsernin yrityksiltä	_____
3. Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	_____
4. Lainasaamiset	_____
5. Muut saamiset	_____
6. Maksamattomat osakkeet/osuudet	_____
7. Siirtosaamiset	_____
III Rahoitusarvopaperit	
1. Osuudet saman konsernin yrityksissä	_____
2. Muut osakkeet ja osuudet	_____
3. Muut arvopaperit	_____
IV Rahat ja pankkisaamiset	

V a s t a t t a v a a	
A OMA PÄÄOMA	
I Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	
II Ylikurssirahasto	
III Arvonkorotusrahasto	
IV Muut rahastot	
1. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	
2. Vararahasto	
3. Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot	
4. Käyvän arvon rahasto	
5. Muut rahastot	
V Edellisten tilikausien voitto (tappio)	
VI Tilikauden voitto (tappio)	
B TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	
1. Poistoero	
2. Verotuseräiset varaukset	
C PAKOLLISET VARAUKSET	
1. Eläkevaraukset	
2. Verovaraukset	
3. Muut pakolliset varaukset	
D VIERAS PÄÄOMA	
1. Joukkovelkakirjalainat	
2. Vaihtovelkakirjalainat	
3. Lainat rahoituslaitoksilta	
4. Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	
5. Saadut ennakot	
6. Ostovelat	
7. Rahoitusvekselit	
8. Velat saman konsernin yrityksille	
9. Velat omistusyhteisyrittäjille	
10. Muut velat	
11. Siirtovelat	